DEN *danske* STJERNE

December 1984
Årgang 133
Nummer 12

DEN *danske* STJERNE

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Helliges officielle danske tidskrift, indeholdene artikler fra *Ensign, The New Era* og *The Friend*

December 1984
Årgang 133
Nummer 12

INDHOLD

BØRNESTJERNEN

På omslaget:
„Krybben" af den hollandske kunstner Gerrard van Honthorst (1590-1656) som studerede i Rom i Italien, hvor han fik navnet Gherardo delle Notti.

Abonnement:

12 numre Dkr. 72,— (inkl. moms og porto)
Betaling over giro 3120988 til Nordisk Distributions Center, Smedevangen 9, DK-3540 Lynge.
United States and Canada: $ 10.00 (surface mail).

Printed in the Federal Republic of Germany ISSN 0107-2137 PB MA 0529 DA

Det øverste Præsidentskabs julebudskab

Det øverste Præsidentskab

Vi sender vort folk i alle lande vore kærligste hilsner ved denne hellige højtid. Vi forkynder at det lille barn som blev født i Betlehem for næsten 2000 år siden, virkelig var Kristus, hele menneskehedens Frelser. I ham kan hele menneskeheden finde håb — både de der levede tidligere, de der lever nu og dem der bliver født fremover. I ham finder vi den personlige fred som i den grad mangler i verden.

De begivenheder der tog sin begyndelse i Betlehem og afsluttedes i Jerusalem er det centrale i hele verdens historie. Den beskedne fødsel vi mindes blev indledningen til de respektindgydende begivenheder som fandt sted i Getsemane og på Golgata, hvorved julen får den aller største betydning når vi mindes den gerning der blev påbegyndt i en stald og afsluttedes med en tom grav.

Når julen fejres på rette vis er den et udtryk for glæde og taknemmelighed til Gud for den forunderlige gave hans enbårne Søn er. De salmer og sange der hører denne årstid til er et vedvarende ekko af englenes lovprisningssalmer hyrderne hørte.

Vi tilslutter os den gamle profet, Nephi, som forkyndte at „Vi glæder os i Kristus" (2 Nephi 25:26). De fordums retfærdige glædede sig i tro og med håb til at Kristus skulle komme. Vi ser tilbage på hans jordiske gerning i ydmyg taknemmelighed. Og vi glæder os også i tro og med håb til den tid hvor han kommer igen. Vi beder til at alle vil søge den fred som findes i Kristus, at alle vil kunne se bort fra det kommercielle og selskabelige til ære for den hvis fødsel vi fejrer. I de mange lande hvor julen fejres findes der mange forskellige juletraditioner. Vi opmuntrer til en tradition for at tilbede Frelseren ved kærligt at tjene ens medmennesker. Må den godhed, tilgivelse og personlige retfærdighed som Kristus udviste give sig udslag i tilværelsen hos de utallige mennesker som findes rundt omkring i verden. For ligesom stjernen i Betlehem lyste og førte de vise mænd til Frelseren, vil en kristen levevis i vore dage kunne virke som et lysende fyrtårn for de mange som endnu ikke kender deres Forløser.

Det er vores inderlige bøn at alle må finde det håb og den fred der kommer gennem Jesus Kristus, ikke blot i denne juletid men altid.

„OG HERREN KALDTE SIT FOLK ZION"

Præsident Spencer W. Kimball

Denne betydningsfulde tale blev holdt til oktoberkonferencen i 1977. Den er på præsidentens foranledning genoptrykt så den enkelte og familierne kan studere den.

På grund af den storslåede velfærdsplans overvældende betydning har jeg fundet det passende at gentage de fundamentale sandheder i dette arbejde og fremhæve hvordan vi bør anvende dem i denne generation. Det er mit håb at vi om muligt kan intensivere vor åndelige arv i dette arbejde og gøre en ekstra indsats ved at bygge videre på det grundlag.

Siden den første tidernes uddeling på denne jord har Herren krævet af sit folk at de elskede deres næste som sig selv. Om Enoks generation ved vi at Herren velsignede „landet og de blev velsignet på bjergene og på de høje steder, og havde fremgang.

Og Herren kaldte sit folk ZION, fordi de var af ét hjerte og ét sind og levede i retfærdighed, og der fandtes ingen fattige blandt dem" (Moses 7:17-18).

Overalt i Mormons Bog kan vi læse hvordan ledere underviser og generationer lærer om disse sandheder, som den menneskekærlige kong Benjamin talte om:

„Og for disse tings skyld, som jeg har talt til jer — nemlig, at I kan blive ved med at have forladelse for jeres synder fra dag til dag, at I kan vandre uden

skyld for Gud, ønsker jeg, at I skal dele af jeres gods med de fattige, hvert menneske efter sin evne, så som at give de sultne at spise, klæde de nøgne, besøge de syge og yde dem lindring, både åndelig og legemlig, i forhold til deres trang" (Mosiah 4:26).

I 4 Nephi vidnes om nephiternes velsignelse ved at undertrykke deres selviskhed og gå fremad fuldstændig retskafne, i fire generationer. Hvem glæder sig ikke over denne skildring af det ideelle Zion:

„De havde alle ting tilfælles; derfor fandtes der hverken fattige eller rige, trælle eller frie, men de var alle frigjort og deltagere i den himmelske gave.. . .

Og der var ingen misundelse, strid eller oprør, horeri, løgn eller mord og heller ikke vellyst under nogen form; der

kunne i sandhed ikke findes noget lykkeligere folk blandt alle de folk, der var blevet skabt ved Guds hånd" (4 Nephi 1:3, 16).

I denne sidste uddeling er det nu næsten fire generationer siden at Herren igen fremlagde sine regler for det moderne Zion, idet han sagde:

„Lad enhver agte sin broder som sig selv og øve dyd og hellighed for mig.

Og atter siger jeg jer, lad enhver agte sin broder som sig selv.

Thi hvilken mand blandt jer, som har tolv sønner og ikke gør forskel på dem, og de tjener ham i lydighed, vil sige til den ene af dem: ‚Klæd dig i kostbart tøj og sid her,' men til den anden: ‚Klæd dig i pjalter og sæt dig der,' og da se på sine sønner og sige: ‚Jeg er retfærdig?'

Se, det har jeg givet jer som en lignelse, og således er det med mig. Jeg siger jer: Vær et, og dersom I ikke er et, er I ikke mine" (L&P 38:24-27).

Præsident Joseph F. Smith forudså genoprettelsen af velfærdsprogrammet i året 1900, da han gav os denne påmindelse:

„I må fortsat huske på, at det timelige og det åndelige er en blanding. Det er ikke adskilt. Det ene kan ikke føres fremad uden det andet, så længe vi er her i kødet.. . .

Vi sidste dages hellige tror ikke alene på, at evangeliet kan frelse os åndeligt, men også, at det kan frelse os timeligt . . . vi mener ikke, at det er muligt for mennesker at være virkelig gode og trofaste kristne, medmindre de også er gode, trofaste, ærlige og flittige mennesker. Derfor prædiker vi evangeliet om flid, sparsommelighed og ædruelighed" (Evangeliske Lærdomme, s. 174).

Således kan I se at Det øverste Præsidentskab ganske enkelt udformede en bedre mulighed for at etablere Zions idealer, da de i 1936 igen fremsatte disse principper i form af vor tids velfærdsplan. Deres ord vil måske få endnu dybere betydning i denne generation.

Det øverste Præsidentskab sagde at „hovedformålet var så vidt muligt at etablere et system, hvorved man kunne udrydde leddiggang, få bugt med udnyttelse af arbejdsløshedsunderstøttelsen, således at uafhængighed, flid, sparsommelighed og selvrespekt igen kunne vinde indpas blandt vort folk. Kirkens mål er at hjælpe folk til at hjælpe sig selv. Kirkens medlemmer må atter lade arbejdsglæden blive et ledende princip i deres tilværelse" (General Conference, okt. 1936).

Det øverste Præsidentskabs hensigt var ikke til at tage fejl af, og selv om planen ofte betragtes som noget timeligt, så er det klart at planen i virkeligheden er åndelig! Den er rettet imod mennesker og inspireret af Gud, således som præsident J. Reuben Clark udtrykte det, da han sagde: „Formålet med velfærdsplanen er på længere sigt at opbygge kirkemedlemmernes karakterstyrke — både givernes og modtagernes — og derved redde alt det ædleste og bedste i dem og få de slumrende åndelige rigdomme til at blomstre og bære frugt, hvilket når alt kommer til alt er kirkens mission samt formål og årsag" (Præsident J. Reuben Clark jun. til et særligt møde for stavspræsidentskaber, den 2. okt. 1936).

Når vi rejser rundt i verden og besøger folk, ser vi vore medlemmers store timelige nød. Og mens vi længes efter at hjælpe dem forstår vi hvor vigtigt det er at de lærer denne store lektie: At den største åndelighed opnås ved at over-

vinde kødet. Vi opbygger karakterstyrke når vi opmuntrer folk til at sørge for deres egne behov.

Når givere får herredømmet over deres egne ønsker og retteligt får øjnene op for andres behov, i lyset af deres egne ønsker, udløses evangeliets kræfter i deres tilværelse. De lærer at de ved at tilegne sig kærlighedens principper ikke alene reddes timeligt, men også opnår åndelig helliggørelse.

Og når én modtager med tak, så glæder han sig i bevidstheden om at man i den reneste form — i det sande Zion — kan få del i både timelig og åndelig frelse. Derved motiveres de til at blive uafhængige og i stand til at dele med andre.

Er det ikke en dejlig plan? Er I ikke begejstrede for denne del af evangeliet, der iklæder Zion dets smukkeste klædning? Når velfærdstjenesten betragtes i dette lys, kan vi forstå at det ikke er et program, men selve evangeliets kerne. *Det er evangeliet i funktion.*

Det er det kronende princip i kristen livsførelse.

Lad mig fortælle jer hvad jeg mener er evangeliets grundlæggende sandheder, så I bedre kan forestille jer denne proces og for kraftigt at understrege de særlige principper der understøtter denne plan.

For det første: *Kærlighed.* Målestokken for hvor stor kærlighed vi har til vore medmennesker, og for en stor del til Herren, er hvor lidt eller hvor meget vi gør for hinanden samt for de fattige og de nødlidende.

„En ny befaling giver jeg jer, I skal elske hver andre; ligesom jeg har elsket jer, skal også I elske hverandre.

Derpå skal alle kende, at I er mine disciple, om I har indbyrdes kærlighed" (Joh. 13:34-35; se Moroni 7:44-48 samt Luk. 20:25-37, 14:12-14).

For det andet: *Tjenestegerninger.* Når vi tjener andre, ydmyger vi os til at hjælpe dem der har brug for hjælp og til at give af vort „gods til de fattige og trængende, bespise de sultne og tåle allehånde lidelser for Kristi skyld" (Alma 4:13).

„En ren og ubesmittet gudsdyrkelse for Gud, vor Fader, er dette: at besøge faderløse og enker i deres trængsel og bevare sig selv uplettet af verden" (Jakobs Brev 1:27).

For det tredie: *Arbejde.* Arbejde bringer lykke, selvagtelse og fremgang. Det er midlet til resultater; det er det modsatte af lediggang. Vi har fået befaling om at arbejde (se 1 Mosebog 3:19). Forsøg på at opnå sociale, følelsesmæssige eller åndelige goder ved hjælp af arbejdsløshedsunderstøttelse, er en overtrædelse af den guddommelige befaling om at vi skal arbejde for det vi modtager. Arbejde bør være det fremherskende princip hos vor kirkes medlemmer (se L&P 42:42; 56:17; 68:30-32; 75:29).

For det fjerde: *Uafhængighed.* Herren har befalet kirken og dens medlemmer at de skal forsørge sig selv og være uafhængige. (Se L&P 78:13-14).

Ansvaret for det enkelte medlems sociale, følelsesmæssige, fysiske og åndelige velbefindende påhviler først og fremmest ham selv, derefter hans familie og for det tredie kirken, hvis den pågældende er et trofast medlem.

Ingen sidste dages hellig, som fysisk og følelsesmæssigt er i stand til at klare sig selv, vil frivilligt overlade arbejdet med at forsørge sig selv og sin familie til nogen som helst anden. De vil, så længe de kan, forsørge sig selv og deres fa-

milie åndeligt og timeligt, under Herrens inspiration og ved hjælp af eget arbejde (se 1 Tim. 5:8).

For det femte: *Indvielse,* hvilket omfatter offergaver. Indvielse vil sige at man giver af sin tid, sine talenter og midler til dem som er i nød — hvad enten det er åndeligt eller timeligt — og til opbygningen af Herrens rige. Inden for velfærdstjenesten indvier medlemmerne sig når de arbejder med produktionsprojekter, yder af deres professionelle talenter, giver et gavmildt fasteoffer og tager del i wards- og kvorumstjenesteprojeketer. De indvier deres tid ved at udføre hjemmelærerarbejde og være besøgslærerinder. Vi indvier os når vi ofrer os. (Se „De falske guder som vi tilbeder", Den danske Stjerne, aug. 1977).

For det sjette *Ansvarlighed.* Alle kirkens medlemmer har fået betroet åndelige eller timelige opgaver som de skal stå til regnskab for. Eftersom alt tilhører Herren vil vi blive holdt ansvarlige for hvordan vi leder vores familie og hvordan vi anvender vort legeme, vort sind og vore ejendele (se L&P 104:11-15). En trofast tjener udøver retfærdigt herredømme, forsørger sig og sine og ser til de fattige og trængende (se L&P 104:15-18).

Det er disse principper som er ledende indenfor velfærdstjenesten. Lad os allesammen lære, adlyde og forkynde disse principper. Ledere, lær jeres medlemmer dem; fædre, lær jeres familier dem. Kun ved at anvende disse sandheder kan vi nærme os det ideelle Zion.

Zion er det navn, Herren gav sit pagtsfolk, og det karakteriserer renhed i hjertet og trofast omsorg for de fattige, nødlidende og sørgende (se L&P 97:21).

„Og Herren kaldte sit folk ZION, fordi de var af ét hjerte og ét sind og levede i retfærdighed, og der fandtes ingen fattige blandt dem" (Moses 7:18).

Denne højeste orden i præstedømmets samfund bygger på læren om kærlighed, tjenestegerninger, arbejde, uafhængighed og forvaltning, hvilket alt sammen er omfattet af indvielsespagten.

Jeg vil nu gå over til at tale om nogle aktiviteter og programmer hvorved man kan efterleve disse principper.

Som I ved har vi i den senere tid lagt betydelig vægt på personligt og familiemæssigt beredskab. Jeg håber at alle kirkens medlemmer reagerer behørigt på disse direktiver. Jeg håber også at vi forstår og lægger vægt på det positive og ikke på det negative.

Jeg holder af den måde hvorpå hjælpeforeningen underviser i personligt og

familiemæssigt beredskab i form af en „sparsommelig levevis". Det indebærer at man holder hus med sine midler, klogt tilrettelægger sin økonomi, at man har omsorg for sin personlige sundhed, samt på passende måde forbereder sin uddannelse og fortsatte karriere, idet man er tilstrækkelig opmærksom på hjemmeproduktion og forråd, såvel som at udvikle følelsesmæssig ukuelighed.

Jeg håber at vi forstår at vi får mere ud af en køkkenhave end færre udgifter til fødevarer og dejlige friske grøntsager og frugter. Hvem kan måle værdien af en særlig samtale mellem far og datter, mens de luger og vander haven? Hvordan kan vi bedømme hvilke goder man opnår ved at lære ved at betragte såning, dyrkning af jorden og høstens evige lov? Og hvordan måler vi værdien af at familien er sammen og samarbejder i forbindelse med vellykkede projekter for at familien kan være beredt?

Vi taler om at tilegne sig lærdom og undervisning som noget der kan sikre os en bedre stilling, men vi kan ikke undervurdere den glæde og tilfredsstillelse det er at læse skrifterne, Den danske Stjerne og gode bøger af enhver art. Vi lærer om følelsesmæssig styrke gennem familiebøn, venlige ord og god kommunikation, men vi lærer hurtigt hvor dejligt livet kan være når det leves i en venlig og bestyrkende atmosfære.

På samme måde kan vi henvise til alt andet indenfor personligt og familiemæssigt beredskab, ikke i forbindelse med brand eller katastrofe, men til opbygning af en livsstil der i det daglige bærer lønnen i sig selv.

Lad os gøre alt dette fordi det er rigtigt, fordi det er tilfredsstillende og fordi vi vil adlyde Herrens råd. I denne ånd vil vi være forberedte til de fleste eventualiteter og Herren vil give os fremgang og velsignelse. Det er rigtigt at der vil komme vanskelige tider — for Herren har forudsagt dem — og det er sandt at Zions stave er „til forsvar og som en flugt fra stormen" (L&P 115:6). Men hvis vi lever fornuftigt og sparsommeligt vil vi være i lige så stor sikkerhed som var vi omsluttede af hans hænder.

Jeg håber at der i vore præstedømmekvorummer og til hjælpeforeningens møder bliver undervist på rette måde om begreberne ved personligt og familiemæssigt beredskab og på en så god og positiv måde at alle vil reagere.

Lad os også undervise om vore pligter med hensyn til fasteloven. Ethvert medlem bør give et gavmildt fasteoffer til hjælp for de fattige og nødlidende. Et sådant offer bør være mindst det som vi sparer ved at undvære de to hovedmåltider under fasten.

„Somme tider er vi lidt for nærige og regner ud, at når vi kun får et æg til morgenmad, så behøver vi kun give et tilsvarende beløb til Herren. Jeg synes at vi bør være meget, meget gavmilde, når det går os godt.. . .

Jeg synes at vi bør give meget, meget mere. I stedet for det beløb vi har sparet ved ikke at spise de to måltider burde vi give ti gange mere når vi er i stand til det" (General Conference, okt. 1974).

Pengene til at dække Herrens fattiges behov er længe blevet taget fra fasteofferfonden. Det har været og er nu kirkens ønske og mål at samle de nødvendige penge til at imødekomme velfærdsprogrammets kontantbehov gennem fasteofferet, og at få dækket behovet for varer gennem velfærdsproduktionen. Hvis vi giver et gavmildt fa-

steoffer vil vi øge vor egen fremgang både åndeligt og timeligt.

Kære søskende, må jeg med disse tanker opfordre jer til at gå i spidsen for dette store arbejde. Der er så meget som afhænger af vores villighed til at beslutte os i forening og hver for sig, og til at erkende at den indsats vi for tiden yder ikke er acceptabel, hverken for os selv eller for Herren.

Lad os sætte os godt ind i dette spørgsmål. Vi må efterligne Frelserens levevis ved at hjælpe andre og indvie os ved at overvinde det timelige så vi i højere grad kan opnå det åndelige.

Hvis vi alle vil arbejde på denne måde vil der til sidst kunne skrives om os at „der sandelig ikke kunne være et lykkeligere folk blandt alle de folkeslag, som blev skabt ved Guds hånd". □

Ideer til hjemmelærere

Nogle punkter som kunne fremhæves

Hvis du synes kan du fremhæve disse punkter under samtalerne ved dine hjemmelærerbesøg:

1. Målestokken for hvor stor kærlighed vi har til vore medmennesker og for en stor del til Herren, er hvor lidt eller meget vi gør for hinanden samt for de fattige og de nødlidende.

2. Arbejde bringer lykke, selvagtelse og fremgang. Det er midlet til resultater. Vi har fået befaling om at arbejde.

3. Ansvaret for det enkelte medlems sociale, følelsesmæssige, åndelige, fysiske og økonomiske velbefindende påhviler først og fremmest ham selv, dernæst hans familie og for det tredie kirken.

4. Invielse omfatter offergaver. Det betyder at man ofrer af sin tid, sine talenter og midler til dem som er i nød — hvad enten det er åndeligt eller timeligt — og til opbygningen af Herrens rige.

5. Ethvert medlem bør yde et gavmildt fasteoffer til hjælp for de fattige og nødlidende. Gør vi det vil vi øge vores egen fremgang både åndeligt og timeligt.

Diskussionshjælp

1. Fortæl hvad du selv mener om velfærdstjenestens fundamentale principper. Bed familien fremkomme med deres meninger.

2. Findes der citater i denne artikel som familien kunne læse højt og drøfte?

3. Ville denne samtale blive bedre hvis du før besøget talte med familiens overhoved? Har du et budskab om uafhængighed fra kvorumslederen eller biskoppen til husets overhoved?

ET ÆRINDE VED JULETID

Lila M. Selover

Jeg har i mange år ved juletid sendt pakker og tøj til familier hvis nød jeg havde læst om i en New York avis. I pakkerne har jeg også lagt lidt litteratur om åndelige emner.

En gang ved juletid stod min mand, Will, og iagttog mine forberedelser. „Du bruger mange penge til at sende det med posten," bemærkede han. „Ville det ikke være en god idé hvis jeg kørte ind til byen med pakkerne? Der kan være en masse i vores stationcar."

Jeg syntes det var en spændende idé. Hvis han gjorde det kunne jeg sende tungt vintertøj, som var alt for dyrt at sende med posten, og også noget mad. Jeg gik lykkelig i gang med at samle alt hvad jeg kunne, mens Will fik fat i et kort over bydelene i New York city og begyndte at finde ud af hvor han skulle standse på vejen.

Tidligt om morgenen juleaftensdag læssede Will og vores store sønner vores stationcar, som blev pakket helt op til taget. Det var gråvejr og koldt, men det eneste Will gik med til at tage på som beskyttelse imod vejret var en hue. Han havde et kontorjob og tilbragte sjældent megen tid udendørs, men han var helt sikker på at han nok skulle holde varmen.

Idet jeg så ham bakke den tungt læssede bil ud af indkørslen fik jeg pludselig mine tvivl. Hvad nu hvis bilen brød sammen? Hvad nu hvis han for vild? Eller blev gennemkold? Han skulle ind i de dele af byen hvor der var mest kriminalitet, så hvad nu hvis han blev overfaldet?

Idet jeg gik ind i huset igen lagde jeg mærke til at sneen dalede lige så stille ned og det øgede mine bekymringer. Jeg gik ind og knælede ned for at bede til at Will måtte komme sikkert igennem sin tur. „Kære himmelske Fader," begyndte jeg, „Will er taget afsted for at gøre noget for dig -." Og så stoppede jeg op. Jeg fik pludselig det indtryk at jeg sagde noget forkert. Så kom tanken: „Nej, han gør noget for dig (Herren)."

Tanken overraskede mig. Jeg havde tænkt for meget på mig selv og antaget at Will kun tog afsted for min skyld og at hans sikkerhed måtte bero på mine bønner. I dette øjeblik blev jeg klar over at afleveringen af pakkerne var en tjeneste han gjorde Gud og at han ville blive beskyttet.

Jeg rejste mig fast besluttet på ikke mere at bekymre mig om Will, og gik i gang med mine juleforberedelser. Sneen, der faldt så stille om morgenen var blevet til snestorm ved middagstid. Om eftermiddagen forsøgte jeg at gå ned i en nærliggende forretning, men måtte vende om på grund af snedriverne. Hvis det var så umuligt at komme igen-

nem her, hvordan måtte det så ikke være inde i byen?

Det blev tid til aftensmaden. Vi havde stadig ikke hørt et ord fra Will. Han sagde ellers at han ville ringe til mig. Min beslutning om ikke at bekymre mig blev sværere og sværere at leve op til. Da vore sønner om aftenen kom ind efter at have skovlet sne, spurgte den ene: „Er far ikke kommet hjem endnu? Hvor kan han være?"

„Mor," sagde den anden, „han kan da ikke stadig aflevere pakker på denne tid. Ingen vil lukke ham ind nu. Jeg vil ikke gøre dig bekymret, men -."

„Der er ikke noget at bekymre sig om," forsikrede jeg drengene, men jeg begyndte at blive panikslagen til trods for det jeg sagde. Jeg gik resolut i gang med at pakke julegaver ind og forsøgte at ignorere køkkenuret som ganske langsomt bevægede sig hen imod elleve.

Så råbte den ene af drengene lettet: „Mor, nu drejer fars bil ind ad indkørslen!"

Jeg greb ivrigt en frakke og gik ud for at møde ham. Idet Will stod ud af bilen lagde jeg mærke til at han ikke frøs eller var udmattet, sådan som jeg havde forestillet mig det. Han så ud som om han bare havde været ude at hygge sig en halv times tid, i stedet for at have tilbragt femten timer i snevejr på ufarbare veje, kørt omkring imellem slingrende biler og slæbt pakker over fortove der ikke var ryddet for sne.

„Jeg havde overhovedet ingen problemer," forsikrede han mig, „og jeg fandt alle familierne."

Den aften takkede jeg, fordi min mand havde kunnet færdes i sikkerhed og for min større forståelse af Herrens veje. □

Søster Selover er medlem af Virginia Beach ward i Virginia.

Illustreret af Scott Snow

JULE-GAVERNE

Ældste Mark E. Petersen
Medlem af De tolvs Kvorum til sin død i januar 1984

For næsten 2000 år siden boede en ung pige som hed Maria, i den lille landsby, Nazaret i Palæstina. Vi ved intet om hendes nærmeste familie undtagen at hun var forlovet og skulle giftes med Josef, der var efterkommer af kong David.

Til sin store overraskelse fik hun en dag besøg af englen Gabriel, der kom fra Gud. Han hilste hende med disse ord: „ 'Vær hilset, du benådede, Herren er med dig (du velsignede blandt kvinder)!'

Men hun blev forfærdet over de ord og tænkte ved sig selv, hvad denne hilsen skulle betyde." Da sagde englen til hende at hun havde fundet nåde for Gud og var udvalgt til at blive mor til hans enbårne Søn.

Hun skulle undfange og føde barnet ved Helligåndens kraft, forklarede englen, og barnet skulle selv blive helligt. Hans navn skulle være Jesus, for han ville frelse alle de sjæle som ville acceptere ham.

„Han skal blive stor og kaldes den Højestes Søn," sagde Gabriel. Han skulle blive konge og regere over Israels hus for evigt. Men han skulle også være verdens guddommelige Forløser.

Maria forstod det ikke og spurgte: „Hvorledes skal dette gå til?" Englen forklarede at det alt sammen ville ske ved hjælp af Helligåndens forunderlige kraft (se Luk. 1:26-35).

Englen besøgte også Josef som Maria var forlovet med. Han forstod. Derfor ville hun blive Jesu Kristi, Messias' jomfrumoder.

Da Jesu fødsel nærmede sig, måtte Maria og Josef rejse til Betlehem, en anden by i Palæstina. De ville gerne overnatte på et herberg, hvor barnet kunne blive født, men der var ikke plads til dem. Der var også kommet andre til Betlehem for at blive skrevet i mandtal, således som regeringen havde befalet det. De var kommet før Maria og Josef og havde optaget alle overnatningsmuligheder. Eftersom Jesu fødsel nærmede sig måtte ægteparret søge ly i en stald, hvor Maria fødte sit barn. Der var ingen vugge eller andre bekvemmeligheder. Det spæde barn blev lagt til at sove i en krybe.

Det var den første jul. Der var ingen juledekorationer, ingen familiesammenkomster, ingen børn der legede. Men der lød salmer, de skønneste der nogen sinde er sunget.

Himlens engle samlede sig i et himmelsk kor og sang af glæde over Guds Søns fødsel. Nu kunne verden blive forløst. Nu kunne hele menneskeheden blive frelst. Døden ville blive overvundet, for dette lille barn ville, når han blev voksen, gøre opstandelsen til virkelighed. Hele menneskeheden ville kunne leve igen.

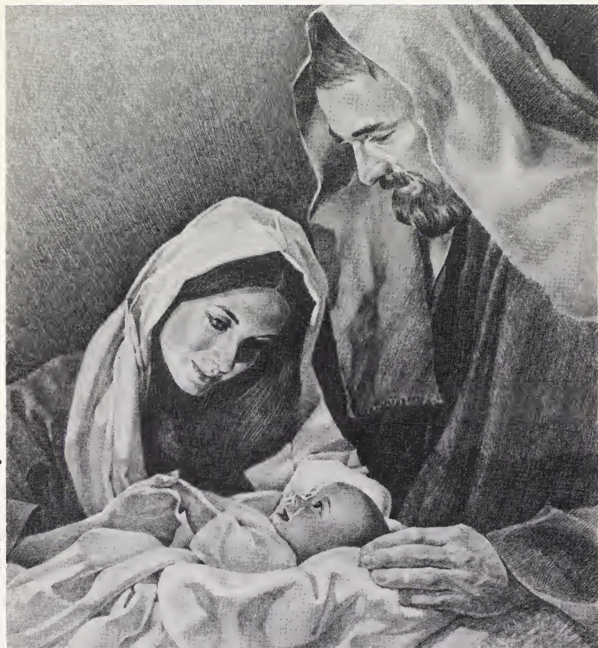
Julegaverne? Dem var der ingen af på dette tidspunkt. Senere kom de vise mænd med deres offergaver.

Men på dette tidspunkt gav Gud verden sin gave — sin enbårne Søn. Og denne guddommelige Søn gav sig selv gennem sin fødsel på jorden som den største gave nogen sinde.

Han ville iværksætte frelsesplanen. Han ville give sit liv for at vi kunne blive oprejst fra graven og leve lykkeligt i evighederne, evigt og altid. Hvem kunne gøre mere?

Hvilken forunderlig gave! Tænk engang hvad det betyder for os!

Vi kan lære at være tålmodige, hengivne og trofaste således som Maria var. Og vi kan ligesom hendes søn efterleve det sande evangeliums princip-

Illustreret af Ted Henninger

per ved at være i verden, men ikke af verden.

Maria gav også sin gave — hun ernærede og opdragede Guds Søn fra han var spæd til han blev voksen. I timer, dage, måneder og år gav hun ham sin kærlige omsorg!

Fra denne første jul hvor Jesus, Messias blev født, kan vi i vort eget liv tilegne os de egenskaber der gjorde Jesus så storslået. Vi kan være gode og betænksomme. Vi kan være ærlige og retfærdige overfor andre. Vi kan som en vigtig del i vores personlighed være barmhjertige. Og så er der renhed. Jesus belærte således: „Salige er de rene af hjertet, thi de skal se Gud" (Matt. 5:8). Vi kan allesammen være ordentlige og rene i alt hvad vi gør. Være åndeligt rene! Intet kan sammenlignes med dette.

På grund af ham kan vi være sammen med vore kære i al evighed. Vi kan få evige familier. Vi kan blive beseglet til vore forældre og være med i deres kærlige og evige familie. Er det ikke en kostelig gave? Det er også noget vi har fået fra denne første jul.

Og når vi indtræder i den hellige ægtestand kan vi selv blive velsignet med børn som også altid skal være vore. Hvilket mere kunne vi ønske os? Det er en del af den velsignelse vi modtager gennem Marias søn, der blev født denne første juleaften. Er det noget under at englene sang af glæde over denne storslåede begivenhed?

Alt hvad der er noget værd i livet kan vi få gennem Kristus. Men han har bedt os omhyggeligt at vælge de gaver som er varige. Han har sagt:

„Saml jer ikke skatte på jorden, hvor møl og rust fortærer, og tyve bryder ind og stjæler,

men saml jer skatte i Himmelen, hvor hverken møl eller rust fortærer, og hvor ingen tyve bryder ind og stjæler.

Thi hvor din skat er, der vil også dit hjerte være" (Matt. 6:19-21).

Med alt dette i tankerne sagde han endvidere:

„Se til himmelens fugle; de sår ikke og høster ikke og samler ikke i lade, og dog giver jeres himmelske Fader dem føden; er I ikke meget mere værd end de?

Og hvem af jer kan ved at bekymre sig lægge en alen til sin livsvej?

Og hvorfor er I bekymrede for klæder? Læg mærke til liljerne på marken, hvorledes de vokser; de arbejder ikke og spinder ikke;

men jeg siger jer, at end ikke Salomon i al sin pragt var klædt som en af dem.

Klæder da Gud således græsset på marken, som står i dag og i morgen kastes i ovnen, skulle han så ikke meget snarere klæde jer, I lidettroende?

Derfor må I ikke være bekymrede og sige: ,Hvad skal vi spise?' eller: ,Hvad skal vi drikke?' eller: ,Hvad skal vi klæde os i?'

Thi efter alt dette søger hedningerne, og jeres himmelske Fader ved, at I trænger til alt dette.

Men søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det andet gives jer i tilgift" (Matt. 6:26-33).

Dette er ægte julegaver. Det er de velsignelser der kommer fra den første hellige nat.

Dem kan vi få hvis vi virkelig erindrer betydningen af Gabriels hilsen til Maria. Dem kan vi få hvis vi tager del i den frelsende mission som hendes — og Guds Søn, Skaberen, Forløseren og alles Frelser — fik tildelt. ☐

JOSEPH SMITHS ÅNDELIGHED

Dean C. Jesse

Det har altid været vanskeligt for visse mennesker at anerkende en levende profet. „Dette menneske er en synder . . . en frådser og en dranker," hævdede de fordums jøder som iagttog Jesus. „Vi ved, at til Moses har Gud talt; men hvor han her er fra, det ved vi ikke" forkyndte de.[1]

Det var en virkelig prøvelse for folk på Joseph Smiths tid. Et af problemerne var det vanskelige ved at tilpasse deres forudfattede meninger om, hvordan en profet var, med det menneske der gik rundt, talte og levede blandt dem.

Der var en ting som syntes at gå imod nogle menneskers fordomme, og det var Joseph Smiths venlige natur. Selv kirkemedlemmer som mødte ham for første gang blev glædelig overrasket når de opdagede at han var så behagelig og munter. En sidste dages hellig som tog til Kirtland i Ohio for at besøge Joseph Smith, har skrevet: „Jeg syntes det var en mærkelig mand til profet . . . Han så ikke netop ud som jeg forventede af en Guds profet. Jeg vaklede dog ikke af den grund. Jeg opdagede at han var en venlig, glad, behagelig og munter mand. Jeg kunne ikke lade være med at holde af ham."[2] Og en som blev omvendt i England sagde til en ven, at Joseph Smith „ikke var en af de fromme med bedemandsansigt, tværtimod. Men der er virkelig nogen som mener noget andet, fordi han er en mand der er så ligetil og oprigtig og munter, men det får mig til at holde endnu mere af ham."[3]

Joseph gik somme tider længere end til at udvise munterhed og give et hjerteligt håndtryk, når han prøvede sin styrke i sportslege. En mand som boede i Nauvoo som ung, mindes at Joseph „ofte kom ud af sin bolig og spillede bold med os drenge . . . Joseph holdt sig altid til reglerne. Han løb efter bolden indtil det var hans tur til at slå. Da han var en meget stærk mand kunne han slå bolden så langt væk, at vi plejede at råbe efter den dreng der hentede bolden, at han skulle tage sin madpakke med, så han kunne spise undervejs. Så lo profeten gerne. Joseph var altid i godt humør og fuld af sjov. Jeg har set ham sidde på tæppet i sit kontor og trække stok (en styrkeprøve) med politiet fra Nauvoo".[4]

Men for nogle mennesker blev Joseph Smiths naturlighed en hindring for deres tro. George A. Smith har fortalt at

1 Matt. 11:19; Joh. 9:24, 29.
2 Jonathan Crosby: „A Biographical Sketch of the Life of Jonathan Crosby Written by Himself," Kirkens arkiver, Salt Lake City.
3 John Needham til Thomas Ward, 7. juli 1843.
4 Aroet Hale: „First Book or Journal of the Life and Travels of Aroet L. Hale", kirkens arkiver.

en familie forlod kirken, fordi „de selv havde set at profeten Joseph gik fra oversættelsesværelset for at lege med sine børn".[5] Ezra Booth, en tidligere mormon, hvis breve blev publiseret i Ohios avis, vakte modstand, når han påstod at Joseph Smith ikke havde profetisk personlighed på grund af sin „tilbøjelighed til at le og pjatte"[6] Og Thomas Ford, der ikke var mormon, Illinois guvernør i Joseph Smiths sidste leveår skrev i sin historie: „Man skal ikke tro at . . . profeten . . . er en dyster og skummel person, med langt skæg og et alvorligt udseende eller at han er tilbageholdende og opfører sig fromt, tværtimod han er fuld af pjank og drengestreger."[7]

I en tale til de hellige i Nauvoo erkendte Joseph engang, at han var „legesyg og glad" fra naturens hånd[8], og i sin historie har han skrevet at han „gjorde sig skyldig i letsindighed og undertiden var i livligt selskab" hvilket, som han sagde „ikke ville forundre nogen som kendte lidt til hans medfødte muntre temperament".[9]

Mens der var enkelte der afviste Joseph Smith, fordi han ikke så ud til at passe efter deres begreber om en profets personlighed, var der andre der vendte sig fra ham, fordi de ikke kunne se Guds hånd i det han gjorde. I Nauvoo i 1842 sagde han til en gruppe nyankomne immigranter at deres utilfredshedens ånd var en følge af, at de „ikke tog imod råd og vejledning", og når mange af de nyankomne hellige var utilfredse og knurrede var det „fordi ikke alting blev gjort fuldkomment rigtigt". Med hensyn til sin egen opførsel sagde Joseph til dem at han kun var et menneske, og at de ikke kunne forvente at han var fuldkommen.[10] Han sagde endvidere om dette emne: „Selv om jeg gør forkert og begår fejl, så begår jeg dog ikke de fejl, som man beskylder mig for; det forkerte jeg begår, er et resultat af den menneskelige karakters svaghed, ganske ligesom andre mennesker. Intet menneske lever uden fejl."[11]

Josephs interesse for religion var dybt rodfæstet gennem familiearv. Hans hjem bidrog betydeligt til at forme hans åndelighed. Profeten sammenfattede sin familiearv, da han skrev at han var „født af gudfrygtige forældre som flittigt underviste mig i kristen religion."[12] Han huskede hele sit liv sine „forældres gode ord" som var „skrevet på hans hjertes tavle".[13]

Selv om man ved en overfladisk undersøgelse af Joseph Smiths liv måske antager at hans religiøse oplevelser kom spontant, viser hans personlige optegnelser at han i forvejen havde betalt en væsentlig pris for dem. Når han

5 George A. Smith: „History of George A. Smith", 24. maj 1833, kirkens arkiver.

6 Ezra Booth: „Letter No. VII", *Ohio Star*, 24. okt. 1831.

7 Thomas Ford: *A History of Illinois*, redigeret af Milo M. Quaife, Chicago, 1946.

8 Bemærkninger af Joseph Smith, nedskrevet af Wilford Woodruff i hans dagbog, 27. maj 1843: *History of the Church*, 5:411.

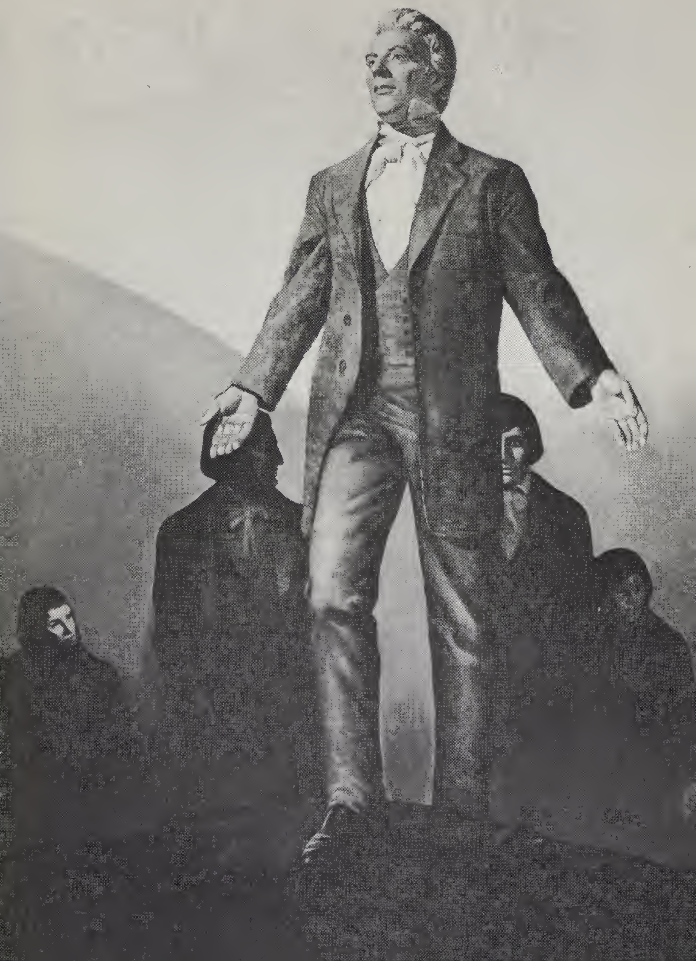
9 Joseph Smith History, bind A-1, kirkens arkiver, s. 133. Også i *History of the Church*, 1:9-10.

10 Profeten Joseph Smiths Lærdomme, s. 322, 310. Den originale kilde til denne henvisning er ikke fundet.

11 En tale af Joseph Smith refereret af Eliza R. Snow: „A Record of the Organization and Proceedings of the Female Relief Society of Nauvoo", 31. aug. 1842, kirkens arkiver. Også i Joseph Smiths *History of the Church*, 5:140.

12 Joseph Smith: „A History of the Life of Joseph Smith, jun." kirkens arkiver.

13 *History of the Church*, 5:126.

reflekterede over de store prøvelser han kom ud for i sit liv (det har været mit lod alle mit livs dage at være udsat for menneskenes misundelse og vrede . . . jeg er vant til at svømme på dybt vand,)[14] sagde han: „Hvis jeg ikke var kommet ind i dette arbejde og var kaldet af Gud, ville jeg trække mig tilbage. Men det kan jeg ikke. Jeg er ikke i tvivl om sandheden."[15]

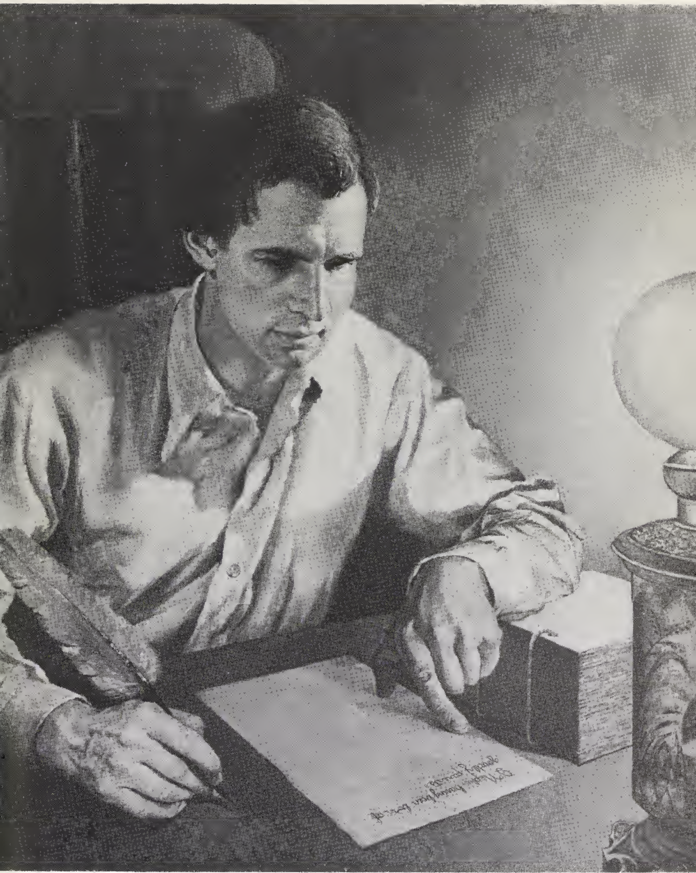
Prisen for hans overbevisning var høj i form af „tid og erfaringer samt omhyggelig, grundig og højtidelig eftertænksomhed".[16] Hans mor erindrede at den unge Joseph „altid så ud til at tænke dybere over religion end almindelige mennesker på hans alder", og at han „hengav sig meget . . . til meditation og dybtgående studium".[17]

I Josephs patriarkalske velsignelse bemærkede hans far: „Du har søgt at lære (Herrens veje) at kende, og du har fra barn mediteret meget over storheden i hans love."[18]

I en tidlig beretning om den første åbenbaring kom Joseph med flere detaljer om de kampe der gik forud for begivenhederne — hans søgen, de højtidelige og alvorlige indtryk, bekymringen for menneskeheden, anvendelsen af skrifterne og lærernes lærdomme, de år hvor han mediterede, forældrenes undervisning, sorg over sine synder, de alvorlige betragtninger af naturen og hans længsel efter Guds barmhjertighed, fordi „der ikke var nogen andre jeg kunne henvende mig til". Han nedskrev oplevelsen selv: „Jeg blev uendelig nedtrykt, for jeg blev klar over mine synder, og når jeg ransagede skrifterne blev jeg klar over at menneskeheden ikke søgte Herren, men at de var faldet fra den sande og levende tro, og der fandtes intet samfund eller nogen trosretning der byggede på Jesu Kristi evangelium, som det står optegnet i Det nye Testamente. Og jeg begyndte at sørge over mine synder og over verdens synder, for gennem skrifterne havde jeg lært at Gud er den samme i går, i dag og i morgen, samt at han ikke havde personsanseelse, fordi han var Gud. Jeg betragtede solen, den herlige, himmelske kilde til jordens lys, og ligeledes månen, og så hvordan de i deres majestæt bevægede sig over himlene, og jeg så stjernerne på deres vej skinne ned på jorden som jeg stod på, og på markens dyr, himlens fugle, fiskene i vandet, og på menneskene der gik på jordens overflade i deres majestæt og herlighed, og jeg så hvilken styrke og magt og intelligens denne skønhed har til at styrke det, som er så overordentligt stort og forunderligt, ja som er skabt i hans billede der skabte det. Og når jeg tænker på dette så udbryder mit hjerte, at den kloge har gjort vel i at sige, at det er en dumrian der i sit hjerte siger, at der ikke findes Gud. Mit hjerte fortæller mig at alt dette bærer vidnesbyrd og er et bevis på en almægtig og allestedsnærværende kraft, et væsen som har fastsat love og regler og anbragt alt indenfor deres grænser, som udfylder evigheden, som var og er og vil eksistere fra evighed til evighed. Og da jeg så på alt dette og tænkte på at alt

---

14 Lære og Pagter 128:2.
15 Joseph Smiths dagbog, 6. april 1843, kirkens arkiver. Også i *History of the Church, 5:336.*
16 *Joseph Smith og andre til kirken i Quincy, Illinois, 25. marts 1839, kirkens arkiver. Også i History of the Church, 3:295.*
17 *Lucy Smith: Biographical Sketches of Joseph Smith, preliminary manuscript, kirkens arkiver, s. 40, 43.*
18 *Joseph Smith, sen.: Patriarchal Blessing Book nr. 1, s. 3.*

det eksisterende i den grad forsøger at tilbede ham, og at gøre det i ånd og sandhed, så råbte jeg til Herren om barmhjertighed, for jeg havde ingen andre at henvende mig til for at få barmhjertighed."[19]

Joseph Smith opdagede tidligt i sit liv at „Gud har skabt mennesket med en tankevirksomhed til at instruere og med evner, som kan udvikles i forhold til den opmærksomhed og flid, hvormed de anvender det lys som udsendes fra himlen til forstanden".[20]

Der er noget som tyder på hans personlige „opmærksomhed og flid", når man ser på den mængde religiøse skrifter han frembragte i sit liv. Når man læser hist og her i hans dagbog, afsløres en indstilling til konstant at søge:

„Jeg kom meget træt hjem efter turen i regnvejret. Jeg brugte resten af dagen til at læse og meditere."[21]

„Om eftermiddagen besøgte jeg min far, som var alvorligt syg og havde feber ... Jeg tilbragte resten af dagen med at læse og meditere."[22]

„Hjemme. Tilbragte dagen med at samle kundskab i mit hjerte til gavn for min kaldelse. Dagen gik meget behageligt, og jeg takker Gud fordi han velsignede min sjæl, for hans store barmhjertighed overfor min familie, idet han har reddet vores liv. O, drag stadig omsorg for mig og mine, for Kristi skyld."[23]

19 Joseph Smith: „A History of the Life of Joseph Smith, jun.", s. 1-3.

20 „The Elders of the Church in Kirtland to their Brethren Abroad." *The Evening and the Morning Star II* (Kirtland, Ohio, feb. 1834).

21 Joseph Smiths dagbog, 5. okt. 1835, kirkens arkiver. Også i *History of the Church* 2:287.

22 Joseph Smiths dagbog, 6. okt. 1835, kirkens arkiver. Også i *History of the Church* 2:288.

23 Joseph Smiths dagbog, 21. dec. 1835, kirkens arkiver. Også i *History of the Church* 2:344.

„Fortsatte mine studier. O, Gud give at jeg må lære, også sprog, og gøre mig kvalificeret til at lovprise hans navn så længe jeg lever."[24]

Joseph skrev disse følelser til sin hustru i et brev i 1832 fra byen New York, hvortil han var taget sammen med Newel K. Whitney for at købe varer til Whitneys forretning i Kirtland i Ohio. Han havde givet sig tid til at spadsere gennem byens „skønneste del":

„Bygningerne er virkelig store og så vidunderlige at det må forbavse enhver som ser dem, og mit hjerte har kun dette at sige desangående: Vil hele jordens store Gud, skaberen af alt det storslåede og smukke være utilfreds med mennesket over alle de store opfindelser de gør? Mit svar er nej. Det kan han ikke være, når man ser på alt det der er opfundet for at hjælpe menneskene til at få det behageligt, blive kloge og lykkelige. Derfor vil Herren ikke være misfornøjet med disse resultater, men Herrens vrede er kun optændt imod menneskene, fordi de ikke giver ham æren." Videre skrev han:

„Jeg tog tilbage til mit værelse for at meditere og berolige mit sind. Og se mine tanker gik til mit hjem, til Emma (hans hustru) og Julia (hans datter), og mit sind fyldtes et øjeblik med ønsket om at være sammen med dem. Det var som en bølge der gik igennem mit sind. Mit hjerte er fyldt med alle disse følelser og denne ømhed, som far og ægtemand ... Og når jeg tænker nærmere over denne store by ... så fyldes jeg alligevel med barmhjertighed mod dem og er besluttet på at opløfte min røst ... og overlade resten til Gud."

24 Joseph Smiths dagbog, 22. dec. 1835, kirkens arkiver. Også i *History of the Church* 2:344.

Udsnit af et panorama over Joseph Smiths liv, malet til Nauvoos Visitors' Center, Illinois, af Paul Forester

> *„Jeg råbte til Herren om barmhjertighed, for jeg havde ingen andre at henvende mig til for at få barmhjertighed."*

Han sluttede:

„Jeg foretrækker at læse, bede og kommunikere med Helligånden og skrive til dig frem for at spadsere på gaderne og se på menneskenes dårskab."[25]

På denne rejse med bror Whitney fik Joseph et alvorligt tilfælde af madforgiftning, og det var lige ved at slå ham ihjel. Han skrev til sin hustru:

„Jeg befinder mig i en meget ubehagelig situation selv om jeg vil bestræbe mig på at være tilfreds, for Herren hjælper mig. Jeg har næsten hver dag været ude i en lille skov der ligger lige bag byen, for her kan jeg være skjult for menneskelige blikke og få afløb for alle mit hjertes følelser ved meditation og bøn. Jeg har genkaldt mig alle tidligere stunder i mit liv, og jeg kan sørge og græde af sorg over mine dumheder, og jeg har måttet lide, fordi min sjæls modstander har haft så stor magt over mig, som han havde det tidligere, men Gud er barmhjertig og har tilgivet mig mine synder, og jeg fryder mig over, at han har sendt Trøstermanden til så mange som tror og vil ydmyge sig for ham."[26]

Joseph Smith søgte ikke religion for kun selv at have gavn og trøst i den. Han påkaldte ofte Himlens kræfter på andres vegne, når han så dem lide omkring sig. I et af sine første breve til sin bror Hyrum skrev Joseph:

„Til morgen havde jeg en frygtelig kamp med Satan, efter at jeg i nat blev kaldt ud af min seng for at gå et lille stykke vej (hen for at salve en søster), men jeg blev rustet med Guds kraft og kunne derfor uddrive Satan, og kvinden har nu genvundet sin sundhed. Herren udretter mirakler i dette land."[27]

I oktober 1835 blev han kaldt til sin svigerinde, Mary Bailey Smiths sygeleje, som var ved at føde og befandt sig „i en meget farlig situation". Da Joseph havde sendt sin bror, Don Carlos afsted efter lægen „gik han ud på marken, bøjede sig ned for Herren og påkaldte ham i kraftig bøn på hendes vegne". Derpå „kom Herrens ord til mig og sagde: ‚Min tjener, Frederick (lægen) skal komme og han vil få visdom til at handle klogt, og min tjenerinde skal blive forløst og føde et levende barn, og blive reddet.' " Lægen ankom og inden længe var barnet kommet sikkert til verden. „Og det Gud havde åbenbaret mig gik i opfyldelse i enhver detalje."[28]

Den religiøse side i Joseph Smiths liv knyttede sig ikke alene til hans egne skrivelser, men de fortsatte i det som hans bekendte skrev. Charles Dana skrev at hans egen hustru blev så syg i Nauvoo, og at han var bange for at hun ville dø. I sin desperation „samlede han mod til at gå til bror Joseph".

Han fandt at profeten havde meget travlt og var bekymret på grund af et

25 Joseph til Emma Smith, 13. okt. 1832, biblioteksarkiverne i den Reorganiserede Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige, Independence, Missouri.
26 Joseph Smith til Emma Smith, 6. juni 1832, kirkens arkiver.
27 Joseph Smith til Hyrum Smith, 3. marts 1831, kirkens arkiver.
28 Joseph Smiths dagbog, 27. okt. 1835, kirkens arkiver. Også i *History of the Church* 2:292-93.

Der trækkes stok malet af Del Parson

vigtigt dokument som var forsvundet. Idet Joseh forlod huset sammen med flere andre for at lede efter det forsvundne dokument, benyttede Dana muligheden „idet han gik ud ad lågen", til at sige: „Bror Joseph vil du gerne komme og salve min hustru?" Det hurtige svar lød: „Det kan jeg ikke!" Men Charles tiggede med tårer i øjnene: „Bror Joseph, hun er så syg at hun er lige ved at dø, og jeg ønsker ikke at skilles fra hende."

Charles fortsætter sin beskrivelse således:

„Han vendte hovedet om, så mit ansigt og svarede: ,Jeg skal snart være der.' Mit hjerte fyldtes med glæde. Jeg skyndte mig hjem . . . og jeg var lige kommet hjem, da bror Joseph kom . . . Han spurgte mig: ,Hvor længe har hun

Joseph søgte ikke religion for kun selv at have gavn og trøst i den. Han påkaldte ofte Himlens kræfter på andres vegne.

været syg?' Han gik derpå frem og tilbage nogle minutter og jeg begyndte at frygte at han overvejede om helbredelsen var forpasset, men til sidst gik han hen til brændeovnen, varmede sine hænder, tog jakken af, gik hen til sygesengen, lagde sine hænder på min hustru og midt under salvelsen så han ud til at blive forvirret, og det virkede som om sygdommen eller en ond ånd hvilede på ham, men han fik magt over den og udtalte store velsignelser over hende."[29]

Mary Fielding, som senere blev gift med Josephs bror Hyrum, besøgte profeten i sommeren 1837 hvor han havde haft en alvorlig sygdom, som nær havde taget livet af ham. På dette tidspunkt var fjendtligheden imod ham blevet overvældende stor. Hun skrev:

„Han betragter sig selv som et sølle menneske og kan ikke gøre andet end det Gud giver ham evner til. Han ser ud til at være meget lykkelig. Han fortalte os om de følelser han havde mens han var syg. Han sagde, at da han var for svag til selv at bede, kæmpede fjenden imod ham. Kampen blev somme tider så stor at han måtte tilkalde sin hustru eller nogle venner for at bede om, at den gode ånd måtte sejre. Han blev til tider velsignet med så herlige scener at han helt glemte sine legemlige lidelser. Den før omtalte søndag aften hvor han tilsyneladende var enden så nær, mødtes den gode bror Carter . . . og nogle andre i Herrens hus, hvor de fastede og bad for ham næsten hele natten. Bror Carter fik et syn hvor han så en åben grav, parat til at modtage (profeten) . . . men han så jorden falde ned i graven og fylde den op uden et menneske deri. Fra dette (øjeblik) blev han hurtigt helbredt og i løbet af tre eller fire dage kunne han gå udenfor. De som elskede ham blev naturligvis meget glade. Han siger, at han bliver hvor han er, og at han vil udføre det arbejde Gud har givet ham, selv om mange forsøger at skaffe ham af vejen."[30]

Gennem disse optegnelseskilder med uddrag af Joseph Smiths liv er det dominerende emne hans dybe og stadige religiøse oplevelser. Kort før sin død bemærkede han, at han følte sig „i nær forbindelse med Gud og stod på en bedre fod med ham end nogen sinde før i sit liv".[31] Hans åndelighed syntes virkelig at have været en dominerende egenskab i hans liv. Selv om han indrømmede at han havde „menneskelige fejl fra naturens hånd" og at han ikke levede sit liv fejlfrit, så satte hans svagheder ingen stopper for den følsomme forbindelse til åndelig kommunikation. ☐

Dean C. Jesse er historieforsker ved kirkens Joseph Fielding Smith Institute of Church History, Brigham Young universitetet.

29 Charles R. Dana: „An Abridged Account of the Life: Travels Etc. of Elder Charles R. Dana Written by Himself," kirkens arkiver.

30 Mary Fielding to Mercy Thompson, juli 1837, kirkens arkiver.

31 William Claytons rapport af Joseph Smiths tale, 6. april 1844, kirkens arkiver. Også i *History of the Church* 6:288.

JOSEPHS BUTIK AF RØDE MURSTEN

Paul Thomas Smith

Mindre end en dag før Joseph Smiths 36- års fødselsdag, den 22 december 1841, kom tretten vognladninger købmandsvarer til Nauvoo i Illinois, de var indkøbt i St. Louis i Missouri. Profeten var glad for at modtage varerne for han var ved at forberede sig på at lægge dem på hylderne i sin nye forretning.

Josephs toetages bygning var bygget af røde mursten, og den blev hurtigt kendt blandt de hellige som Red Brick Store.

Interiøret i forretningen var et eksempel på dygtigt håndværk. I et brev til sin forretningspartner, Edward Hunter, beskrev han interiøret:

„Hovedparten af bygningens nederste del (stueetagen), som er tre meter høj, er udelukkende opfyldt af hylder og skuffer, bortset fra en dør som fører ud til en trappeafsats hvor der til venstre fører trapper henholdsvis ned til kælderen og op til værelserne ovenpå, og til højre ligger kassererlokalerne (kontorpersonalet anvendte dette kontor når de skulle føre forretningens økonomiske rapporter, som et lille lånekontor og et sted, hvor de modtog bidrag til Nauvoo hotellets og Nauvoo templets byggefonder). Fra den øverste trappeafsats er der døre til et større lokale foran, af samme størrelse som det der ligger underneden, og her står der diske langs alle væggene, fyldt med bestilte varer. (Joseph henviste somme tider til dette lokale som sit forretningskontor).

Ved trappen fører en dør ind til mit privatkontor eller det sted hvor jeg fører mine hellige optegneler. (Her modtog Joseph åbenbaringer, redigerede *Times and Seasons,* forberedte udgivelsen af Abrahams Bog og samlede en salmebog, Lære og Pagter og en ny udgave af Mormons Bog som skulle i trykken). I kontoret er et vindue mod syd, hvorfra man kan se ud over floden nedenfor og en stor del af den modsatte kyst, og i sæsonen kan jeg se bådene passere. Det er især et interessant sted at opholde sig, borte fra byens travlhed og forvirring, og det er alt i alt et sted Herren har behag i at velsigne." (Mere end 45 dampskibe bragte omvendte

Folk blev ofte rørt over profetens godhed og gavmildhed, når han trak på forretningens reserver for at hjælpe dem.

emigranter fra New Orleans til Nauvoos kajer, blandt andet både som *Maid of Iowa, John Simonds* og *Ariel*).

Dobbeltdørene til forretningen blev slået op den 5. jan. 1842, og Joseph frydede sig over publikums reaktioner. Han skrev: „Forretningen har været stopfyldt med mennesker, og jeg har stået bag disken hele dagen og uddelt varer så trofast som nogen ekspedient du nogen sinde har set, for at betjene dem der var tvunget til at klare sig uden de sædvanlige jule- og nytårsmiddage, eftersom de manglede lidt sukker, sirup, rosiner . . .

Vi har et ret godt sortiment — jeg synes godt i betragting af de forskellige indkøb der er gjort af forskellige mennesker på forskellige tidspunkter . . . Jeg er glad for at det er lykkedes os at klare os så godt som vi har, for det vil glæde mange af de fattige søskendes hjerter, at de nu har disse bekvemmeligheder inden for deres rækkevidde" (*History of the Church* 4:491-92).

I sammenligning med priserne i 1980 var maden og andre varer meget billige. De lave priser var en velsignelse for de hellige, selv om der var et betydeligt antal som ikke ejede en øre at købe ind for. Hundredvis af dem der var flygtet fra forfølgelserne i Missouri havde mistet alt hvad de ejede, og mange nyomvendte kom fra fattige kår. Sådanne mennesker blev ofte rørt over profetens godhed og gavmildhed, når han trak på forretningens reserver for at hjælpe dem. Jane Elizabeth Manning, der var sort men født af frie forældre, kom f. eks. til Nauvoo sidst på efteråret i 1843 sammen med sin mor, Eliza, fire søskende, en svoger og svigerinde samt Janes lille søn, Sylvester. De havde gået næsten 1280 km.: „Vi lagde os til hvile i buske, i stalde og lader, og vi rejste til rimfrosten lignede sne, og vi måtte vandre afsted i frostvejr . . . jeg ønskede at komme til bror Joseph."

Da familien ankom til Nauvoo, tog profeten og hans hustru sig af dem. De kunne være i deres hjem, indtil de fandt et sted at bo.

„Da jeg (kom til Nauvoo) havde jeg kun to beklædningsgenstande på, ingen sko og ingen strømper, de var slidt op undervejs, jeg havde en kiste fyldt med smukt tøj, som jeg havde sendt med (båden), og jeg troede at jeg kunne få dem når vi kom til Nauvoo, men de blev stjålet i St. Louis i Missouri, og jeg har ikke en stump tilbage af dem . . . En morgen (før Joseph) kom ind var jeg stået op og gået ned til landgangsområdet hvor jeg opdagede at alt mit tøj var væk. Nå ja, jeg satte mig ned og græd. Så kom han og så sig omkring . . . Han sagde: ‚søster Emma, gå ind i forretningen og find noget tøj til hende.' Og det gjorde Emma." („Joseph Smith, The Prophet," *Young Woman's Journal,* dec. 1905, s. 551-52).

En af dem der flygtede fra pøbelhoben i Missouri, James Henry Rollins, flyttede sammen med sin familie til Nauvoo og søgte profeten om hjælp: „Jeg gik med han hen til hans forretning, hvor han spurgte Newell K. Whitney om der var noget arbejde til mig. Han svarede, at der ikke var noget så vidt han vidste, og at han havde til-

Fotograferet af Timothy Taggart

Josephs forretning gav ingen fortjeneste, for han gav kredit til alt for mange og delte for ofte ud af varerne.

strækkelig hjælp for tiden. Joseph sagde til mig: ,Jeg har noget arbejde du kan gøre,' og tog mig med hen bag forretningen og viste mig en stor bunke valnøddetræ. Han spurgte om jeg var gode venner med en økse. Jeg lo og sagde: ,Ja, lidt.' Han sagde, at ekspedienterne her var for dovne til at hugge deres eget brænde. Jeg spurgte om han havde en skarp økse. Han vendte sig om mod Lorin Walker og sagde: ,Få fat i en økse til ham. Jeg vil gerne have ham til at hugge dette brænde,' hvilket jeg gjorde, og jeg stablede det den samme dag. Næste dag kom han hen til forretningen og slog dørene op til den udvendige kælderdør. Da han havde åbnet dørene spurgte (han) mig, om jeg troede jeg kunne (flytte om på varerne), og jeg sagde at jeg ville prøve at se hvad jeg kunne gøre.

Han blev glad for de forandringer jeg havde gjort og var tilfreds med kælderens udseende . . .

. . . På dette tidspunkt modtog de der arbejdede på templet (rekvisitioner), som betaling for deres arbejde, så de kunne hente varer i forretningen.

I to eller tre dage var der fyldt med mennesker, og da jeg stod i kassererlokalets dør og så ud over ansigterne var der mange jeg var kendt med, og de kom hen til mig og sagde, at de ventede på at få deres løn udbetalt, og spurgte om jeg kunne ekspedere dem. Joseph, som var i forretningen på dette tidspunkt, sagde til mig: ,Hvorfor ekspederer du ikke disse mennesker?' Jeg sagde til ham, at det ville jeg med glæde, hvis jeg fik besked på det. Så sagde han: ,Tag og ekspeder dem.' Jeg gik i gang med arbejdet bag disken og ekspederede mange ordrer den dag og den næste, hvor forretningen hele tiden var fyldt med mindst 50-100 mennesker, som skulle ekspederes fra morgen til aften, og der var så mange mennesker i butikken at det var meget belastende for os allesammen.

Da Joseph kom ind og så hvor trætte og blege vi var, bad han os lukke butikken den aften og ikke lukke op før to eller tre dage efter, og det gjorde vi, indtil vi havde hvilet ud. Så åbnede vi forretningen igen" („A Sketch of the Life of James Henry Rollins," kirkens arkiver).

Josephs forretning, der lå på det sydøstlige hjørne af Water Street og Granger street, i nærheden af profetens hus, blev et meget populært sted, hvor Nauvoos borgere samledes, og hvor kirkens og samfundets ledere ordnede vigtige forretninger. Her kunne de hellige tegne abonnement på *Times and Seasons,* give deres bidrag til templets og Nauvoohusets byggefonde eller købe en grund, ud over at købe købmandsvarer og tøj og redskaber.

Lederne samledes i den øverste etage hvor Det øverste Præsidentskab, stavens højråd, Nauvoos byråd, Nauvoolegionen samt Nauvoohusets og templets komiteer afholdt møder. Endvidere kunne borgerne her gå til koncerter, foredrag og skuespil, der blev opført af teatergrupper.

Joseph gav lærerne tilladelse til at benytte lokalerne i den øverste etage til klasseværelser. Det skete dog ofte at nogle elever støjede og forstyrrede

JESUS-BARNET

Fra Historier fra Skriften

Da barnet var otte dage gammelt, fik han det navn som Gabriel havde sagt til både Maria og Josef han skulle have — Jesus, som betyder „Frelser".

Mens Jesus endnu var en lille baby, tog Maria og Josef ham med til templet i Jerusalem. Ifølge moseloven skulle den førstefødte søn i hver familie fremstilles i templet, og moderen skulle bringe et offer. Maria ofrede et par turtelduer, som er en slags duer.

En mand der hed Simeon blev af Helligånden tilskyndet til at gå ind i templet den samme dag. Han var en retfærdig mand, som havde studeret profeternes ord, og tålmodigt ventet på at Messias skulle komme. Simeon var gennem Helligåndens kraft blevet lovet at han ikke ville dø før han havde set Kristus. Da han gik ind i templet, så han Maria og Josef sammen med barnet. Simeon fik en vidunderlig følelse indvendig. Han vidste at det var Ånden der vidnede til ham om at dette barn var Guds Søn. Lykkelig rakte han ud efter barnet, og tog det i sine arme. Nu vidste han at Frelseren omsider var kommet.

Simeon priste Gud: „Herre! nu lader du din tjener gå bort i fred, som du har sagt. Thi mine øjne har set din frelse."

Mens Simeon stod med barnet i sine arme, profeterede han at Jesus ville udføre en stor mission, og at han ville blive til velsignelse for alle mennesker. Simeon velsignede derpå Maria og Josef, og fortalte Maria om de forfærdelige lidelser hun ville komme ud for, på grund af den måde man ville behandle hendes søn.

En profetinde, som hed Anna, kom også i templet den dag. Hendes mand var død, da de kun havde været gift i syv år. Siden den tid havde hun arbejdet i templet — og det var 84 år. Hun var over 100 år gammel.

Da Anna trådte ind i værelset og så Jesus, standsede hun op. Hun fornemmede at der var noget, som var anderledes ved dette barn. Nu vidste hun det. Guds Ånd bar vidnesbryd til hende, at det var Messias. Hele Annas legeme fyldtes med glæde, og hun takkede Gud for de store velsignelser hun havde modtaget. Anna ønskede at alle mennesker skulle kende de vidunderlige nyheder, og hun tilbragte resten af sit liv med at fortælle alle, som ville høre, at Messias var kommet.

Josef og Maria tog Jesusbarnet, og vendte hjem igen. Maria passede barnet nøjagtigt som enhver mor passer sit barn. Hun elskede Jesus meget højt.

På den tid var Herodes konge. Han var en grusom og begærlig mand, som

havde dræbt mange mennesker, fordi han var bange for at nogen skulle tage hans plads som konge.

En dag fik kong Herodes besøg af nogle vise mænd fra Østerland. De vise mænd havde set den lysende og smukke, nye stjerne, og de vidste at det var tegn på at Messias var født. Taknemmelige over denne vidunderlige nyhed var de vise mænd kommet for at finde Messias og tilbede ham. De havde fulgt stjernen og var kommet til Jerusalem, hvor de standsede ved kong Herodes' palads, i håb om at få noget mere at vide om den nyfødte Messias.

De vise mænd spurgte kong Herodes: „Hvor er jødernes nyfødte konge? Vi har set hans stjerne i østen og er kommet for at tilbede ham."

En ny jødernes konge? Herodes blev meget oprevet. Han ville ikke tillade nogen at blive konge uden ham selv. Han kaldte alle de lærde mænd sammen i hans rige, og spurgte dem hvor denne Messias, som var lovet, var født.

De svarede: „I Betlehem i Judæa; thi således er der skrevet ved profeten."

Kong Herodes var lige så klog som han var grusom, og han lod som om han var glad for at høre om Messias. Han sagde til de vise mænd: „Gå hen og forhør jer nøje om barnet; og når I har fundet det, så lad mig det vide, for at også jeg kan komme og tilbede det."

De vise mænd gik igen, og lod stjernen vise dem vej. Derfor varede det ikke længe før de kom til det hus hvor Maria og Josef var sammen med barnet. De vise mænd faldt på knæ og tilbad Jesus; de gav ham gaver — guld, røgelse og myrra.

Gud advarede de vise mænd i en drøm, mod at gå tilbage til Herodes, for Herodes ville dræbe Jesus, og ikke tilbede ham. Så rejste de tilbage til deres eget land, uden at rejse gennem Jerusalem.

Gud sendte en engel for at advare Josef om faren. Englen bad Josef bringe Maria og Jesus til Ægypten, og forsikrede Josef om at han ville få at vide, hvornår det var sikkert at vende tilbage. Josef adlød omgående, og forlod landet sammen med Maria og Jesus, mens det endnu var nat.

Kong Herodes opdagede snart at de vise mænd var rejst, uden at komme tilbage og fortælle ham, hvor han kunne finde barnet. Han blev mere og mere vred over de rygter han hørte, om at jødernes konge var født. Til sidst blev han så misundelig at han befalede, at alle børn under to år, indenfor hans rige, skulle lide døden.

Kong Herodes var årsag til megen sorg i landet på grund af sin ondskab og ugudelighed, men det lykkedes ham ikke at dræbe jødernes konge. Det varede ikke længe før Herodes døde en meget pinefuld død. Englen bad da Josef tage hjem til Nazaret sammen med Maria og den lille Jesus. Her kunne Jesus vokse op og blive undervist, og forberede sig på sin mission i livet. ☐

(Mika 5:2; Matt. 1-2; Luk. 1-2; Helaman 14:1-6; 3 Nephi 1:15-21).

OFFERET

Ray Goldrup

„Er den gamle mand ikke mærkelig?" brast det ud af Nathan, da han sammen med sin 6-årige bror, B. J., gik ned ad grusvejen på vejen hjem.

„Hvilken gamle mand?" spurgte B. J. uden at se op, idet han stampede med fødderne der var fyldt med mudder fra decemberregnens vandpytter der havde samlet sig i vejens hjulspor.

„Det ved du godt," fortsatte Nathan, „ham der flyttede ind i Kelsays hus for et halvt år siden. Josiah Potts. Der er kun tre uger til jul og han er lige så sur som han altid har været."

„Du mener, fordi han aldrig smiler?" spurgte B. J., og hoppede som en frø over en mudderpøl.

Nathan stoppede op og kiggede på huset der var bygget af græstørv og lå gemt mellem de sammenfiltrede korneltræer lige ved vejen. Han lænede sig op ad det vakkelvorne stakit som omkransede den lille have. „Det tror jeg nok," sagde han næppe hørligt. Torde-

nen buldrede og de blinkende lyn skar igennem den fugtige luft, så det lignede og lød som den krig hans far var taget ud for at kæmpe i og aldrig var vendt tilbage fra.

En kold vind rykkede i B. J. mens han skelede utålmodigt til sin tolvårige bror. „Det skal du ikke bekymre dig om, Nathan. Mr. Potts er bare en irriterende, gammel mand." Nathan nikkede, men kiggede stadig interesseret på huset. „Måske har mr. Potts også mistet nogen under borgerkrigen, B. J., måske er det derfor."

Nathan standsede brat da Josiah Potts viste sig på den lille skæve veranda foran sit hus. Hans lange, spøgelsesagtige, hvide skæg viftede vildt i den stærke blæst og hans dybtliggende øjne virkede nøjagtigt så mørke og uheldsvarslende som himlen over dem. Idet Nathan hurtigt trådte tilbage fra stakittet hængte hans ærme fast i en rådden tremme, som brækkede af.

„Hej der," råbte den gamle mand, „hvad glor I på?"

Det var som om Nathan fik en klump i halsen. „Ikke noget særligt, sir."

„Hvornår er jeg blevet til ikke noget særligt, knægt?"

„Det var ikke min mening at være uforskammet, sir," kom det spagfærdigt fra Nathan.

„Så se at komme væk fra mit rækværk," snerrede mr. Potts. „Jeg har mistet nok under krigen og har ikke brug for ulykkesfugle til at komme her og ødelægge mit stakit."

Nathan kunne ikke lade være med at spørge: „Mistede du mere end nogle af dine ting, mr. Potts? Måske noget familie?"

Josiah rynkede træt og smerteligt sine grå, stive bryn, „min kone og min søn, hvis det ellers kommer jer ved, og det gør det slet ikke!"

Nathan blev nervøs og urolig. „Min bror og jeg mistede vores far i krigen."

„Nu må I hellere gå hjem I to, før I bliver overfaldet af regnen," mumlede mr. Potts og tilføjede: „Himlen har en vis evne til at kaste store byrder på folks skuldre uden varsel, og så kan de selv få lov at slæbe rundt på dem."

Nathan fornemmede den gamle mands fortvivlelse. *Måske ved mr. Potts ikke hvad B. J. og jeg ved,* tænkte Nathan, *om at familier kan være sammen i al evighed. Det ved han ikke noget om.*

„Nå?" Josiahs stemme greb forstyrrende ind i Nathans tanker. „Hvad venter I på?"

Lige så snart Nathan havde samlet brænde og taget låget af regntønden der stod under taget til at samle regnvand, så hans mor havde vand til den næste vaskedag, skyndte han sig ind i huset. Han gemte noget under den ene arm og skulle til at gå ud af døren da hans mor standsede ham. „Hvad har du så travlt med min dreng?" spurgte hun.

„Bare hen med noget til mr. Potts." Nathan fremviste en lille slidt bibel som han havde under armen.

„Din bibel? hvorfor i alverden?" spurgte hans mor.

„Jeg har læst den to gange," forklarede Nathan. „Måske kan den hjælpe mr. Potts lige så meget som den har hjulpet mig. Desuden har jeg stadig Mormons Bog som far gav mig da han kom hjem fra sin mission før krigen, og vi har vores familiebibel som vi kan læse." Nathan kiggede på Bibelen i sine hænder. „Der er noget her som jeg gerne vil have mr. Potts skal læse. Se, jeg har afmærket siderne."

B. J. så skeptisk på ham. „Han vil sikkert smide den væk." Nathan sukkede. „Måske, men så har jeg fået fred i mit sind. Jeg kan gå hen til den gamle mand og så kan jeg i det mindste sige at jeg har forsøgt at hjælpe ham over sin sorg og så behøver jeg ikke bekymre mig så meget mere."

Hans mor kiggede længe på ham, hendes øjne blev fugtige. „For hver dag kan jeg se mere og mere af din far i dig, Nathan. Vi kunne godt bruge en god mormonmissionær her i vores egen by."

Da Nathan kom hen til mr. Potts' hus stod han stille et øjeblik, som for at overtale sig selv til at gå op ad trappen og han skulle lige til at banke på døren. I stedet besluttede han sig til at skrive noget på den første side. Da han havde gjort det, lagde han bogen på en stol på verandaen og gik lige så stille som han var kommet. Da Nathan to dage senere gik forbi Josiahs hus, hørte han mr. Potts kalde: „Hej, du der!" Den gamle mand stod lige bag dørtrinet. „Hvorfor gav du mig din bibel, min dreng?" Han gik ud fra verandaen for at få et svar.

Nathan tog en dyb indånding: „Det er . . . det er næsten jul, mr. Potts. Det er . . . en gave."

Den gamle mand stirrede på Nathan og et svagt smil bredte sig stille og bedrøvet over hans mund. „Hvorfor har du fået lyst til at give mig en gave?"

„Jeg tænkte at du havde brug for sådan en," svarede Nathan.

Josiahs knudrede, læderagtige hånd strøg en tot uredt hår væk fra hans øjne og stirrede et øjeblik. „Du har afmærket et sted hvor der står: ‚Den, som tror på mig, skal leve, om han end dør.

Og enhver, som lever og tror på mig, skal i al evighed ikke dø.' Betyder det mon at når nogen af vores kære dør så

venter deres legeme et eller andet sted på dem der stadig lever i kødet?"

Nathan nikkede. „Det er rigtigt, mr. Potts."

Tårerne løb ned ad den gamle mands kinder. „Jeg ville give alt hvad jeg ejer i denne verden for at tro som du, min dreng. Alt."

Nathan følte det som hans hjerte skulle briste da han sagde: „Det er kun begyndelsen, kunne du ofre en time af din tid på søndag? Vil du komme og følges med os i kirke — med mor, B. J. og mig?"

„Det kunne jeg godt tænke mig," svarede Josiah langsomt. „Jo, det tror jeg gerne jeg vil."

Da Nathan et par minutter senere fortsatte sin vej hjem, begyndte det at regne. *Det er mærkeligt*, tænkte Nathan mens han gik, *det føles helt varmt*.

Samme år, juledag, blev Josiah Potts døbt i Cold Water Creek af biskop Nephi Cole. Da han kom op af vandet lagde Nathan mærke til hvordan han så op imod himlen på en måde han aldrig før havde gjort. ☐

Illustreret af Larry Winborg

DYR I SKRIFTERNE

I skrifterne nævnes forskellige dyr, der er billeder af på denne side. Find det billede der passer til hver enkelt historie, og skriv hvad dyret hedder på den rigtige linie. Tænk over hvilke andre dyr der er nævnt i skrifterne og tegn dem. Beskriv hver situation og prøv om din familie kan gætte hvilke dyr der passer til hver enkelt historie.

1. Elias var en Guds profet. Engang under en forfærdelig hungersnød, hvor ingen kunne få mad, sendte Herren Elias nogle ______________________ for at brødføde ham. De bragte ham brød og kød. (Se 1 Kong. 17:6).

2. Abraham sendte sin tjener ud for at finde en god hustru til sin søn Isak. En aften da Isak gik ude i marken så han sin tjener og sin tilkommende brud, Rebekka komme på deres ______________ ______________________________. (1 Mosebog 24:63).

3. Ammon tog på mission blandt lamaniterne. Han tilbød at være kongens tjener for at vise ham sit venskab. Herren hjalp Ammon med at redde kongens hjorde, så de onde mænd ikke tog dem. Mens den anden tjener fortalte kongen om Ammons mod havde Ammon travlt med at fodre kongens ______________________________. (Se Alma 18:9).

4. Da Moses søgte at befri israelitterne fra ægypterne, sendte Herren nogle plager over Farao og Ægypten. En af plagerne var ______________________ som vrimlede rundt i deres huse, senge og bageovne, ja selv på menneskene! (2 Mosebog 8:3).

5. Samson var en stærk mand. En dag dræbte han en ______________ ______________________________ med sine bare hænder, da han blev angrebet af den (se Dom. 14:5-6).

kontorpersonalet, som ofte sad og skrev på kirkens historie. En af profetens sønner, Joseph Smith III, skriver: „Vi skoledrenge havde gode grunde til at huske doktor Willard Richards (en af kontorfolkene), for vi var ofte støjende når vi gik ned ad trapperne fra klasseværelserne, og det syntes at irritere ham betydeligt. En eller to gange stod han og tog imod os ved foden af trappen og nægtede at lade os komme forbi, mens han advarede os om at være roligere. Det har utvivlsomt været meget irriterende når vi trampede og trængtes på trappen og løb frem og tilbage gennem døren. Det var især de større børn han skældte ud. Vi blev klar over at vi hellere måtte gå stille end være årsag til et sådant mismod" (Mary Audentia Smith Anderson og Bertha Audentia Anderson Hulmes, redaktører af: Joseph Smith III and the Restoration, s. 28. Herald Publishing House, Independence, Missouri, 1952).

Den 7. nov. 1843 skrev Joseph Smith at „mr. (Joseph M.) Cole flyttede deres borde ind bag ved i hallen, da (Willard) Richards og (William W.) Phelps rapporterede at støjen fra skolen forstyrrede dem, så de ikke kunne skrive historie. Jeg gav Cole ordre til at udsøge et andet sted, da historieskrivningen skulle fortsætte og ikke måtte forstyrres, eftersom der kun var et par emner jeg var mere opsat på end min historie. Det var pga. af mine bedste sekretærers død

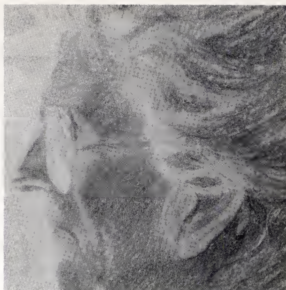
samt andres frafald fra kirken, en meget vanskelig opgave" (History of the Church, 6:66).

Der fandt adskillige historiske begivenheder sted indenfor Red Brick Stores vægge. Torsdag den 17. marts 1842 samledes atten søstre i det øverste lokale, hvor de var vidner til at Joseph Smith organiserede „Den kvindelige Hjælpeforening i Nauvoo". Joseph forklarede til et efterfølgende møde at foreningen var oprettet „til lindring for de fattige og dårligt stillede, for enker og forældreløse og for at arbejde med alle godgørende formål" *History of the Church,* 4:567).

Den 4. og 5. maj 1842 samledes ni mænd til et helligt møde i de øverste lokaler, hvor de modtog deres tempelbegavelser af profeten. Disse brødre, bl. a. Brigham Young, kunne senere udføre dette hellige arbejde indenfor Nauvootemplets mure, efter at profeten var snigmyrdet.

Joseph måtte til sidst overlade forretningsbestyrelsen til andre, for i begyndelsen af 1842 påtog han sig stillingen som borgmester, fredsdommer og skøde-registrator i byen Nauvoo. Hans forretning gav ingen fortjeneste for han gav kredit til alt for mange og delte for ofte ud af varerne til mennesker i nød. Men den gode indflydelse han fik i disse menneskers tilværelse var langt vigtigere end den tabte fortjeneste. Straks da forretningen åbnede, skrev Joseph Smith: „Jeg elsker at betjene de hellige og at være alles tjener og håber på, at jeg må blive ophøjet i Herrens rette tid" (*History of the Church,* 4:492). ☐

FORSØG PRINCIPPET: „ELSK JERES FJENDER"

Rena N. Evers

„Elsk jeres fjender," udfordrede min søndagsskolelærer en morgen. „Gør godt imod dem der hader jer. Prøv så at se hvad der sker."

Da jeg fik denne udfordring var mit vidnesbyrd ikke særlig stort, og jeg var lidt skeptisk om denne bibelske lærdom nu også var praktisk. Det kunne umuligt vedkomme mig. Men jeg tænkte alligevel at jeg ville prøve det — det vil sige, hvis jeg kunne komme i tanke om, at jeg havde en fjende.

Da jeg havde tænkt mig lidt om, kom jeg til det resultat, at jeg ikke havde nogen virkelige fjender, så var *den* sag ude.

Pludselig kom jeg i tanke om en hændelse. Da vi flyttede ind i vores rækkehus, ville den udvendige vandhane ikke fungere. Jeg spurgte naboen ved siden af, om jeg måtte sætte min vandslange på hendes vandhane, så jeg kunne vande min græsplæne. (Vi skulle ikke betale noget for vandet). Hun sagde, at der *ikke* kunne være tale om, at jeg brugte hendes vandhane, selv om min egen var gået i stykker, og jeg måtte hellere se at få den lavet og ikke genere hende igen.

Godt! Jeg ville ikke have mere at gøre med hende! Jeg var lettet da hun nogen tid senere flyttede hen i den anden ende af vores rækkehusbebyggelse. Det var nok så godt ikke længere at være nabo til hende.

Og her lå udfordringen til at elske mine fjender. Hun var den nærmeste jeg kunne komme i tanke om, som passede til denne beskrivelse. Alle an-

dre jeg kendte var mine venner. „Jeg kunne da forsøge!" tænkte jeg.

Hver gang jeg skulle hænge vasketøj ud på tørresnoren skulle jeg hen for enden af bebyggelsen, hen ved siden af denne kvindes hus. Hun sad altid alene ude på terrassen. Jeg plejede at ignorere hende, men nu havde jeg besluttet mig til at forsøge, hvorvidt det virkede at elske sine fjender.

Næste gang jeg gik ud for at hænge vasketøj op, sad kvinden som sædvanlig på terrassen og drak kaffe og røg cigaratter, jeg smilede til hende og sagde muntert: „Hej!" hun stirrede på mig og vendte bevidst hovedet.

„Det ville jeg ikke lade mig såre af," tænkte jeg. „Det var jo bare et forsøg." Da jeg var færdig med at hænge tøj op var hun gået ind.

Hver gang efter den dag råbte jeg muntert: „Hej!" når jeg gik forbi hende uden at hun så meget som smilede eller svarede. En formiddag, efter ca. to uger, kom hun til min store overraskelse ud hvor jeg stod og hængte tøj op, og vi udvekslede et par bemærkninger om vejret.

Efter den dag kom hun hver gang ud når jeg hængte tøj op, og vi vekslede et par ord — aldrig noget personligt. Somme tider talte vi om det firma som vores ægtemænd begge to arbejdede for, somme tider talte vi om vejret eller om et udsalg i en lokal forretning. Jeg følte aldrig at vi var venner i ordets egentlige forstand. Hun virkede altid kold og reserveret i sin indstilling. Så en dag fik min mand og jeg besked på at vi skulle forflyttes til et andet sted. Da jeg den næste dag kom ud for at hænge vasketøj op, kom kvinden som sædvanlig ud til tørresnoren for at snakke. Jeg fortalte hende at vi skulle flytte. Vi talte lidt om det, og jeg gik tilbage til mit hus.

En timestid efter jeg var kommet hjem stod kvinden i døren. Jeg blev meget overrasket over at se hende. Ingen af os havde været på besøg hos den anden før. Hun så mærkelig ud i ansigtet. Jeg inviterede hende ind, bad hende sætte sig, og vi forsøgte at tale lidt sammen. Men det var som om vi ikke rigtig havde noget at tale om.

Så begyndte hun til min forbavselse at bryde ud i tårer, hun græd som om hendes hjerte skulle briste. Hun sagde, at hun ikke kunne holde ud at tænke på, at jeg skulle flytte. „Du er den eneste ven jeg har i hele verden," sagde hun.

Mig! Hvorfor, jeg vidste ikke engang hvad hun hed til fornavn!

Jeg kunne ikke komme på noget at sige til min veninde. Jeg vidste kun, at vi ikke længere var fjender.

„O, Fader," tænkte jeg. „Tilgiv mig at jeg betvivlede dine ord. Jeg har ikke virkeligt gjort noget for hende. Jeg sagde bare hej og talte lidt med hende. Hvilken strøm af beviser du har givet mig!"

Jeg har fundet ud af — ikke blot dengang, men mange gange siden — at når vi efterlever evangeliets principper til den mindste detalje, vil de altid vise sig at være sande. ☐

Rena Evers er mor til to og udfører for tiden en fuldtidsmission i Nevada.

Fotograferet af Martin Mayo

ALLE GODE GAVER

Ældste Robert D. Hales
De halvfjerds' første Kvorum

Som ung boede jeg på Long Island, ca. 48 km. fra byen New York. Vi havde skove rundt omkring hvor vi boede og vi nød naturen. Min far havde en kæmpestor grund med hække, stenhøje, en fiskedam, køkkenhave, græsplæner og træer. Det krævede alt sammen regelmæssig pasning. Der var altid pligter der skulle gøres — græsplæner der skulle slås om sommeren og blade der skulle rives sammen om efteråret. Jeg syntes vi arbejdede meget hårdt med vore pligter i vores store have. Men det var ikke noget at tale om i sammenligning med min fars barndom på sukkerroefarmen i Bortun i Idaho.

En dag sagde min far til mig: „Du lærer aldrig at arbejde før du har været ude at arbejde sammen med din onkel Frank på hans gård." Så tilbragte jeg en sommer i Skulldalen i nærheden af Tooele i Utah hvor jeg lærte at arbejde.

Forandringen fra de frodige grønne områder omkring mit hjem på Long Island til Skulldalens støvede, nøgne ødemarker var svær for mig at fatte. Det lærte mig at værdsætte de første indtryk af pionererne der kom fra Europa og Amerikas østlige stater, og hvordan de må have haft det, da de fik at vide at „dette er stedet".

Jeg var vokset op i nærheden af en storby. Jeg lærte noget af livet på landet. Jeg var imponeret over at se kvæget og hestene og hvilket hårdt arbejde der skulle til for at frembringe høsten. Jeg kan huske hvordan jeg følte da jeg blev klar over hvilket stort arbejde der måtte gøres før høsten kunne bringes ind. Vi måtte pløje, jævne, harve, så, kultivere, luge, vande og derpå måtte vi fortsat kultivere, luge og vande, syntes jeg i en uendelighed. Denne sommer lærte jeg en hel masse. Det er en kærkommen del af min arv, fordi det var her i denne næsten øde, fjerne krog af verden jeg lærte høstens lov.

Høstens lov går simpelthen ud på, at man ikke får noget for intet her i livet. I skrifterne kan vi læse at høstens lov går ud på at vi skal høste som vi sår. „Far ikke vild, Gud lader sig ikke spotte! thi hvad et menneske sår, det skal han også høste" (Gal. 6:7).

Fotograferet af Martin Mayo

Siden da har jeg lært, at når man udarbejder kreative løsninger på livets problemer, anvender man de samme principper som i høstens lov. Der er meget arbejde som ikke ses. Vi går hen i forretningen og der ser vi kun de sidste resultater af jordbrugerens eller kvægfarmerens kreativitet. Vi ser de dejlige grøntsager, frugter og mejeriprodukter. Men hvis vi ikke har været engageret i det kreative arbejde kender vi ikke noget til al den tid, det hårde arbejde, hjertesorgerne og bekymringerne der går forud for disse færdige produkter. Det samme er tilfældet når vi hører én spille klaver eller synge, eller når vi læser noget som en anden har skrevet eller ser et smukt maleri.

For alt for mange betyder *kreativitet* noget kulturelt, optræden eller billedkunst. Det er en meget begrænset definition. Der findes uendelige anvendelsesmuligheder for begrebet kreativitet.

Jesus Kristus, denne jords Skaber, har vist os skabelsens store muligheder. Når vi ser os omkring vil vi opdage at vi sjældent ser to skabninger der er nøjagtigt ens, hvad enten det er mennesker, dyr, blomster, grøntsager eller insekter. Selve jorden med dens årstider, mineraler og overfladens forskelligheder med ørkener, tropiske jungler, have, søer, bjerge, dale, store skove, marker og enge viser utallige forskelligheder på udtryk for kreativitet.

Det er som om vor Skaber anerkender vore kreative gaver og talenter og opfordrer os til at udvikle dem. I L&P 46 siges der til os: „*Stræb da alvorligt efter de bedste gaver og betænk stedse, hvorfor de er blevet givet . . .*

Thi alle har ikke fået hver gave; *for der er mange gaver, og enhver har fået en gave gennem Guds ånd.*

Nogle har fået en gave og andre en anden, *så alle kan få gavn deraf . . .*

Og alle disse gaver kommer fra Gud *til Guds børns nytte*" (L&P 46:8, 11-12, 26. Fremhævelse tilføjet).

I disse skriftsteder får vi at vide at det ikke er forkert alvorligt at bestræbe sig på at få de bedste gaver, hvis vi gør det af de rette grunde.

Det sker dog alt for ofte at de der er i besiddelse af store talenter, er selviske og anvender ikke deres gaver til gavn for andre. Og hvad vigtigere er, de anerkender ikke at de har disse gaver fra Gud. Hvis vi rigtigt forstod kilden til vore kreative talenter, ville de ikke blive anvendt til at skrive, danse, spille og synge eller fotografere noget for at opfylde Satans hensigter. Profeten Moroni har advaret os klogt imod at anvende vore talenter til det onde. Han påbyder os at „komme til Kristus og holde fast ved hver god gave, men ikke røre ved den onde gave eller noget urent" (Moroni 10:30). Vi er her i vor jordiske prøvestand for at anvende vores handlefrihed til at vælge det gode fremfor det onde.

I L&P 52:14-19 gives en vejledning som vi kan følge, så vore kreative gaver kan blive anvendt til retfærdige formål. Vi får her at vide at gaven eller evnen til at skelne er afhængig af bøn, en angergiven ånd, lydighed mod ordinanser og budene, et mildt og opløftende sprog, at man ikke strides, ydmyg anerkendelse af Herrens magt og at vi frembringer rosværdighedens og visdommens frugter.

I afsnit 46 vers 10 henvises der også til vore „sind" (i den danske Lære og Pagter står „have for øje"), hvilket betyder vore evner til at studere, lære og udvikle vor intelligens samt vore evner og

talenter. Vi har ansvaret for at udvikle og forbedre os.

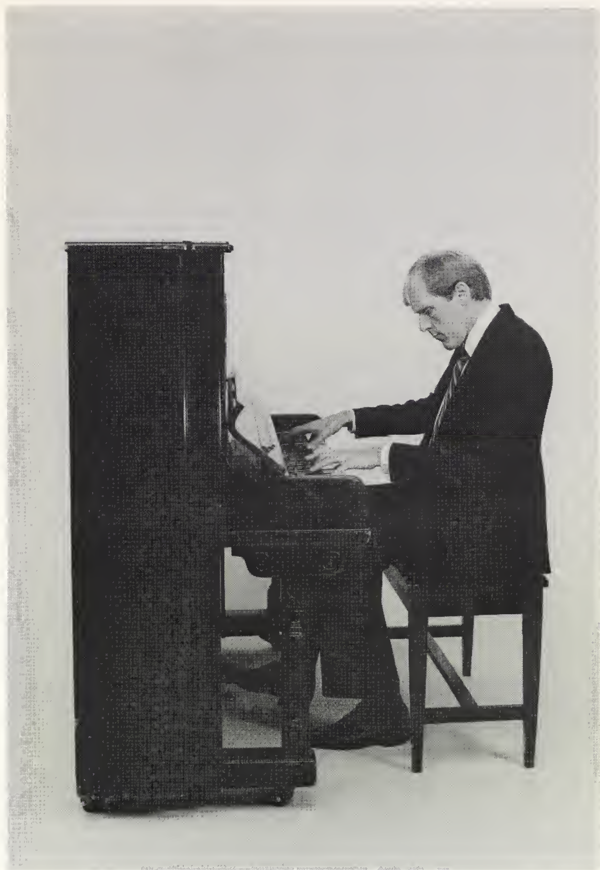
En af mine venner blev spurgt: „Spiller du klaver?" Han svarede: „Det ved jeg ikke, jeg har endnu ikke prøvet." Det var noget at tage ved lære af! Hvor mange talenter har vi mon som er skjulte, som bare venter på at komme til udfoldelse, hvis vi bare ville prøve!

Men glem nu ikke at udvikling af kreative talenter ikke er en nem opgave. Somme tider tager jeg mig selv i at tænke på min mangel på talenter, når jeg siger til mig selv: „Alle har ikke fået hver gave" (L&P 46:11). Når jeg f. eks. har et nært samarbejde med oversættere og tolke er det ligetil at sige til dem: „Hvor er du heldig at du har tungemålsgaven." Engang fik jeg et direkte svar: „Min tungemålsgave har jeg fået efter tusindvis af timers studium og efter at have overvundet mange fejl og skuffelser."

Jeg har tidligere nævnt at kreativitet ikke udelukkende er begrænset til kunst og kultur. Denne definition er for begrænset. Vi kan frembringe noget kreativt i vort daglige arbejde. Man kan også være kreativ når man skal finde løsninger til hverdagens problemer, ved at udvikle nye måder at nærme sig problemerne på. En sådan kreativitet har jeg set i mit liv når jeg har arbejdet med markedsføring, salg, avertering og udvikling af nye produkter.

Lige efter at jeg havde taget min eksamen anbragte min nye arbejdsgiver mig i afdelingen for undersøgelser af markedsføring. Her fik vi fremlagt et problem: hvor hurtigt kunne vi identificere en ny model af et produkt som havde stor lighed med den gamle model. Da vi ikke fik den helt nøjagtigt klassificeret var det umuligt for os at vurdere den nye models virkning på markedet. Vores markedsinterviewere var stadig forvirrede, selv efter de var blevet oplært. Det så ikke ud til at der var en nem måde hvorpå vi kunne få de nødvendige oplysninger. Jeg blev som ny analytiker bedt om at komme til et møde, hvor vi skulle drøfte eventuelle løsninger på dette problem, som havde kostet os flere hundredetusinder kroner. Der blev foreslået flere alternative ideer. Midt under mødet opdagede jeg at jeg havde taget min vielsesring af og sat den på håndtaget af et af produkterne. Jeg opdagede at ringen med nød og næppe passede til håndtaget på den gamle model, mens den ikke passede til håndtaget på den nye, justerbare model. Nu var det kun en nem sag at fremstille nogle kort med forskellige størrelse huller, så interviewerne nemt kunne fremskaffe nøjagtige oplysninger. Markedsundersøgerne henviser stadig til denne enkle løsning som Hales hulkort.

Da jeg var ældsternes kvorumspræsident i Cambridge ward i Boston i Massachusetts, opdagede vi at vi ofte mistede forbindelsen med de nye SDH-elever de første par dage efter deres ankomst til universiteterne i området. Det så ud til at nogle af dem aldrig fik en stærk og aktiv forbindelse med os. Vi udviklede et program som vi kaldte projekt 48. Herved fik de nyankomne elever der skulle være medlem af vores ældsternes kvorum en chance for at være sammen med et kvorumsmedlem i 48 timer. Dette kvorumsmedlem hjalp den nyankomne med at finde et sted at bo (vi havde en liste med ledige lejligheder). Kvorumsmedlemmerne tilbød venskab og et broderfællesskab til de nyankomne studenter og sørgede for at de kunne finde vej rundt.

På denne måde knyttede vi mange nyankomne til vort kvorum. Vi mistede dem ikke i deres første kritiske timer i nye omgivelser. Nu, 25 år senere, anvendes projekt 48 stadig til at byde nye studenter velkomne til Boston området.

Det er somme tider nødvendigt at være kreativ i begyndelsen når man skal indordne sig lokale forhold. Vi har almindelige retningslinier og principper, men Herren forventer at vi hjælper til med at løse vore egne problemer. I Mormons Bog er Jareds bror et godt eksempel på, hvordan Herren lader os løse vore egne problemer med hans vejledning.

Jareds bror havde allerede bygget fartøjerne efter Herrens anvisninger. Men skibene kunne tilsyneladende ikke drives frem eller navigeres. Der var ingen måde hvorpå de rejsende i skibet kunne få luft eller lys. Jareds bror bad og fik svar på sine spørgsmål med hensyn til drivkraft og navigation. Herren sagde at han ved hjælp af vind og bølger ville bringe jarediterne til det forjættede land (se Ether 2:24-25). Men hvad nu med luft og lys?

Jareds bror fik besked om at bore et hul i skibene for oven og i bunden, og at lukke for hullerne. Herren sagde at de skulle åbne for hullerne så de kunne få luft når de havde brug for det. Og jeg tror at Herren med sans for humor har advaret Jareds bror og sagt at han hurtigt skulle lukke for hullerne hvis vandet begyndte at strømme ind (se Ether 2:20).

Men der var stadig problemet med lys i fartøjerne. „Se, o Herre, vil du lade os fare over det store vand i mørke?" (Ether 2:22). Det sker alt for ofte at vi i vore bønner kun fremsætter vore problemer. „Og Herren sagde til Jareds broder: Hvad vil I have at jeg skal gøre, for at I kan have lys i jeres fartøjer?" (Ether 2:23). Han fik at vide at han ikke kunne lave vinduer eller bruge ild, hvilket begrænsede mulighederne for en løsning. Her i livet har vi somme tider begrænsede muligheder for at løse vore problemer.

Jareds bror kom til den løsning at han kunne tage 16 gennemsigtige sten og bede Herren røre ved dem. „Rør derfor, o Herre, ved disse sten med din finger og få dem til at lyse i mørket . . . så vi kan have lys, medens vi farer over havet" (Ether 3:4). Herren fik stenene til at lyse og de virkede perfekt under hele rejsen. Jeg er sikker på at der var andre acceptable måder at skaffe det nødvendige lys på. Engang til en familiehjemmeaften foreslog min søn at Jareds bror kunne have bedt Herren dyppe sin finger i selvlysende maling. Det selvlysende maling kunne så have været brugt til at male båden indvendigt. Men Jareds bror besluttede at bruge sten og Herren accepterede hans løsning.

Vi er selvstændigt tænkende menneskelige væsener som kan drage fornuftslutninger. Vi har evner til at se vore behov, lægge planer, sætte mål og løse vore problemer. Menneskets kreative egenskaber kan anvendes til at udvikle løsninger til at overvinde forhindringer. Vi kan anvende nye ideer til at overvinde modstand. Vi kan skabe nye udveje til at hjælpe andre med at klare vanskelige situationer i deres liv.

Det sker alt for ofte at folk holder fast ved ideer, opfindelser og tilnærmelser i livet som ikke virker. Kreative udveje er disciplinerede måder hvorpå man imødekommer livets behov. Kreativ tænk-

ning er ingen erstatning for uddannelse, for at efterleve budene eller for at være retskaffen. Det er ikke en genvej som går uden om livets udfordringer. Kreativ tænkning kan blive en inspiration som fører os til beslutninger.

Folk der er kreative må hele tiden være nysgerrige. De må hele tiden være opmærksomme og lytte til nye ideer. De må være villige til at indrømme at andres løsninger måske er bedre. Og de må lære at bygge på tidligere erfaringer — både deres egne og andres.

Jeg har bemærket at kreativ tænkning atter og atter har mindet mig om det arbejde vi udførte på min onkels gård. De trin som vi brugte ved dyrkning af afgrøder giver en god retningslinie:

Tilbered jorden. Begynd med bøn for at rense dine tanker og skabe den rette atmosfære. Undersøg problemet grundigt. Indtag en positiv holdning, så du kan finde en løsning. Opbyg tillid til dig selv og til andre.

Så sæden. Find ud af hvad *du* kan gøre for at hjælpe. Afgør hvor du kan trænge til hjælp. Bed endnu ikke om råd, for du er ikke parat til at modtage råd. Bed ikke andre træffe beslutningen for dig. Husk rådet i L&P 9:7: „Se, du har ikke forstået det ret. Du har troet, at jeg ville give dig, uden at du selv gjorde dig nogen anstrengelse, blot du bad."

Lad sæden spire. Ryk ikke din idé op ved roden før den har fået mulighed for at gro. Dette danner baggrunden for det kreative hvor det væsentlige er en god og positiv indstilling, som ikke virker truende. Vent og giv ideen tid til at udfoldes. Men du må være parat til at erkende fejl og villig til at forsøge igen.

Undersøg din afgrøde. Forkast ideer som ikke hører nogen steder hjemme. Du har ret til Herrens inspiration når du er lydig. Læs L&P 9:7-9. Vi får inspiration når vi beder, dersom vi har fundet den rette løsning. „Derved skal du fornemme, at det er rigtigt." Husk at du får den største styrke ved at holde budene.

Høsten. Den mest produktive landmand i verden ville være mislykket hvis han ikke høstede sin afgrøde. Benyt dine ideer til noget. Tag initiativet til at fortælle andre om dine tanker og til selv at handle.

Den østrigske komponist, Wolfgang Mozart (1756-1791) har beskrevet hvordan man anvender kreativitet: „De ideer jeg finder behag i gemmer jeg i min erindring . . . dette inspirerer mig og dersom jeg ikke bliver forstyrret vil mine emner af sig selv udvikle sig, organiseres og forædles, selv om det varer længe, vil det hele stå næsten fuldt færdigt i mit sind, så jeg kan overskue det, som et dejligt billede eller en smuk statue i sin stråleglans" (Brewster Ghiselin: *The Creative Process,* s. 44. University of California Press, Berkeley California, 1952).

Sådan som Mozart har beskrevet det kan de trin der anvendes til løsning af problemer også anvendes når det gælder om at skrive, male, fotografere og skabe musik. Der udføres en mængde arbejde, som ingen lægger mærke til, før høsten. Det største mesterværk som endnu vil blive skabt, vil blive til gennem hårdt arbejde og Guds inspiration. Må vi hver især benytte vores kreativitet til at udtænke og udføre alt hvad der står i vores magt, så vi kan løse problemer og søge Herren for at få en forsikring, en fredelig bekræftelse på at den beslutning vi har truffet er rigtig. Så vil vores høst afgjort blive overdådig. □

17. ÅRHUNDREDES KRISTENDOM

De Lamar Jensen

Genoprettelsen kom ikke uden forberedelse. Det skete gennem mange gode menneskers anstrengelser, som med deres gerninger bevarede evangeliet gennem århundrederne fra Johannes Åbenbarer til profeten Joseph. Hvordan lød evangeliets budskab i denne periode? Hvordan var det for mange af vore forfædre, som levede og troede på den tid? En internationalt anerkendt SDH-videnskabsmand, der forsker i reformationen vil her gennemgå de århundreder i kristendommen, hvor Jesu navn blev holdt frem for menneskeheden, mens man ventede på genoprettelsens dag.

Kristendommens historie er ikke let at fortælle eller forstå.

Den omfatter grusomhed såvel som venlighed, og tragedie såvel som triumf. Det er beretningen om menneskers anstrengelser for at følge en himmelsk kurs uden fuldt ud at forstå formålet. Med gudfrygtighedens skin, men fornægtende dens kraft. (Joseph Smith 2:19). I løbet af disse århundreder har der været mange kirkeledere af den værste slags, som har sået forvirringens og korruptionens sæd i kirken.

Men mange andre kirkeledere var værdige mennesker, som lyttede til „den stille sagte stemme", og som til en vis grad forstod Frelserens lærdomme, og som fremmede kærlighed, godhed og lydighed overfor Guds befalinger. Det er dem, som reagerede positivt på det lys de havde modtaget og som hjalp med til at forberede den dag, hvor Gud ville genoprette præstedømmet og evangeliet i dets fylde.

Den oprindelige kirke

Kristi oprindelige kirke bestod både af loyale jøder, som havde hørt Frelserens budskab og af mange hedninger, som var blevet omvendt til kristendommen gennem Paulus' og andres missionæranstrengelser, og den spredte sig hurtigt i landene omkring det østlige Middelhav.

På det tidpunkt, hvor Johannes blev forvist til øen Patmos, fandtes der kristne samfund i Syrien, Mesopotanien,

---

Augustins, biskop i Hippo i Nordafrika, skrivelser i det 5. århundrede gav den endelige form til den vestlige katolske kirkes lære om den hellige Treenighed.

Lilleasien, Nordafrika, Grækenland, Makedonien og Italien. Jesu befaling til sine apostle om at gå ud og undervise alle nationer blev trofast fulgt. Guds folk tilhørte ikke længere en enkelt nation, men var en universel kirke.

Væksten forsatte i det efterfølgende århundrede, og der opstod kristne menigheder så langt mod øst som Arbela i Persien og så langt mod vest som Vienne og Lyon i Gallien (det nutidige Frankrig). Selvfølgelig var de politiske, sprogmæssige og kulturelle forskelle meget store, samtidig med at kommunikationsproblemet var overvældende. Alligevel havde de to ting fælles: et vidnesbyrd om den opstandne Kristus, og den konstante trussel om forfølgelse.

I 300 år blev de kristne foragtet og forfulgt, først i Jerusalem af deres egne jødiske landsmænd og senere af romerne overalt i romerriget. Fri udøvelse af den jødiske religion var tilladt under romerherredømmet, og så længe de kristne blev anset for en del af jødedommen blev de ikke generet af de romerske myndigheder. Men det blev snart klart, gennem jødernes forkastelse af dem og gennem det store antal hedninger, som hurtigt sluttede sig til kirken, at Kristi disciple ikke kunne regnes blandt den mosaiske lovs disciple.

De kristnes nægtelse af at tilbede og ofre til den romerske kejser fordømte deres tro, så den fik status som en illegal religion under den romerske lov. Officiel forfølgelse fra statens side begyndte med Nero i 1. århundrede e. Kr. og blev sporadisk fornyet og forstærket under senere kejsere. Udover den fysiske forfølgelse blev de kristne også underkastet stor social diskrimination samt stadig mistanke og had.

På trods af al denne forfølgelse voksede kristendommen i styrke og antal. Efterhånden som dette skete blev den udsat for langt mere ødelæggende trusler i form af infiltration fra østlige mysteriekulter og religiøse filosofier, som krøb ind i kristendommen i det 2. og 3. århundrede e. Kr.

De kristne bekæmpede disse påvirkninger, men lighedspunkterne mellem disse og den kristne lære gjorde det af og til vanskeligt at skelne mellem filosofi og Kristi lære.

Havde det været muligt for medlemmerne at søge vejledning og inspiration fra profetiske ledere, kunne de måske på trods af dette have bevaret en fast kurs. Men med apostlenes død gik præstedømmets ledelse tabt og med dette forsvandt også den guddommelige vejledning og formålet. Medlemmerne og de lokale ledere blev overladt til deres egne ressourcer, når de skulle løse de voksende problemer, selv om kommunikationskanalen til Gud forblev åben for enhver, som var værdig og villig til at benytte den.

Forandringer og strid

Den oprindelige organisation med apostle, profeter, evangelister, hyrder, lærere, ældster, biskopper og diakoner gennemgik en gradvis forandring efterhånden som situationerne og bærerne af disse embeder ændredes og efterhånden som medlemmernes syns-

punkter og skikke varierede. På samme måde ændredes lærdommene efterhånden som der opstod modstridende meninger om indholdet og betydningen af Kristi lærdomme.

For at standse disse tendenser søgte de kristne at fastsætte et tros- og adfærdsmønster. De begyndte at søge i de autentiske dokumenter fra Jesu og apostlenes tid for at lade dem vejlede sig. Selv da opstod der strid om det autentiske og korrekte ved mange af de kilder, som blev fundet, og nogle blev aldrig fundet.

Ved udgangen af det 4. århundrede var der imidlertid bred enighed om at de fire evangelier, Mattæus, Markus, Lukas og Johannes sammen med en række af Paulus' breve og nogle breve af Jakob, Peter og Johannes, skulle anerkendes som Det nye Testamente. I 367 e. Kr. blev den nuværende samling af 27 bøger accepteret.

Et andet forsøg på at bevare troen fremstod i den såkaldte apostolske trosbekendelse, som var en koncis udtalelse om den lærdomsmæssige tro på Gud Faderen og hans Søn, Jesus Kristus, der især var affattet for at fordømme nogle af markionismens dogmer. Markionismen var en anden østlig religion med lighedspunkter til kristendommen. I mellemtiden fremstod der adskillige enkeltpersoner for at forsvare troen mod falske påvirkninger. Gennem at gøre dette introducerede de så filosofiske underfundigheder og overpræcise definitioner at det blev vanskeligt for almindelige kristne at forstå selv grundlæggende lærdomme. Blandt disse velmenende men vildledende kirkefædre finder vi Tertullian fra Kartago (ca. 150-220 e. Kr.), en lærd sagfører, hvis definition af Treenigheden som tre i *person* men et i *materie* forårsagede stor forvirring blandt de kristne om Guddommen. Der var også Klemens af Alexandria (ca. 150-215 e. Kr.), som anvendte den græske filosofi for at beskrive Kristi natur (Logos eller Ordet, som altid har eksisteret som Guds „ansigt") samt Klemens' elev Origenes (ca. 185-254 e. Kr.), en from og enestående lærer, som troede at Kristus er Logos (Ordet) i kødet, evig sammen med, men dog underkastet Faderen og forbundet i værdighed med den uskabte Helligånd.

Striden fortsatte, især vedrørende Kristi natur og hans forhold til Faderen, indtil disse uoverensstemmelser førte til en stor splittelse blandt de kristne. Arius (ca. 250-336) var præst i kirken i Alexandria. Han troede og underviste i at selv om Gud er uden begyndelse eller ende, så har Sønnen en begyndelse og er derfor hverken Gud eller menneske, men er en Guds skabning. De synspunkter, som Arius forfægtede, spredte sig hurtigt i den østlige del af riget, hvor der hurtigt opstod voldsom uoverensstemmelse.

Kejser Konstantin, som var blevet omvendt til kristendommen i 312 e. Kr. og som havde fjernet romerrigets bandlysning af de kristne, frygtede at den arianske uoverensstemmelse kunne dele det rige, som han netop havde forenet. Han indkaldte i 325 e. Kr. til det første hovedmøde i kirken i Nikæa i

nærheden af Konstantinopel. Dette kirkemøde gjorde ikke ende på den lærdomsmæssige strid, men man fordømte arianismen og udstedte Den nikænske Bekendelse, som erklærede en universel tro på „en Gud, den almægtige Fader . . . og på en Herre, Jesus Kristus, Guds Søn, der er blevet født enbåren af Faderen, og det vil sige: af Faderens væsen . . . født, ikke skabt, af samme væsen som Faderen." På trods af denne erklæring fortsatte striden med at plage kirken, eftersom Den nikænske Bekendelse skiftevis blev accepteret og forkastet af senere kejsere.

Disse begrænsede forsøg fremhæver det nytteløse i at prøve at forstå åndelige ting uden Åndens gave. De fremhæver ligeledes det lærdomsmæssige og regionale brud i kirken samtidigt med det vestlige romerriges forfald og opbrud mellem 300 og 600 e. Kr. Da man nåede frem til 787 e. Kr. havde ikke mindre end 7 råd trådt sammen for at forsøge at løse de teologiske stridigheder.

De latinske fædre

Teologien i den vestlige del af kristendommen blev stærkt påvirket af 4 mænd i det 4. og 5. århundrede e. Kr.: Ambrosius, Hieronymus, Johannes Chrysostomos og Augustin, som tilsammen kendes som de latinske kirkefædre.

Som biskop i Milano kæmpede Ambrosius (ca. 340-397 e. Kr.) for at forkynde og fastholde kirkens uafhængighed fra statens overgreb.

Hieronymus (ca. 347-420 e. Kr.) huskes som den videnskabelige asketiker, der oversatte Bibelen til den latinske version (Vulgata), som stadig benyttes af den romersk katolske kirke.

Johannes Chrysostomos (ca. 347-407 e. Kr.) blev efter flere år som munk den mest veltalende prædikant i den tidlige kirke (Chrysostomos betyder „gyldenmund").

Augustin (354-430), biskop i Hippo i Nordafrika, skrev adskillige værker: „Bekendelser", hvor han i lyset af Guds nåde afslørede sit eget liv; „Om Guds stad", hvor han forklarer sin historiefilosofi som forskellen mellem menneskets rige og Guds rige samt „Om treenigheden", som blev bestemmende for den endelige udforming af den vestlige kirkes lære om den guddommelige Treenighed. Stærkt påvirket af hedenskab underviste Augustin i et syn på mennesket og på Gud, som næppe kan siges at supplere hinanden.

Sejr og omvendelse

I mere end 500 år efter Augustins død blev den vestlige kirke plyndret og lagt øde gennem det beskyttende romerriges forfald, gennem senere invasioner fra nord (gotere, vandaler, saksere, frankere og vikinger) samt gennem en ny livskraftig religions sejr — Islam fra Mellemøsten. Islam spredte sig ved at blive båret gennem Arabien,

En afbildning fra det 15. århundrede af en pave flankeret af 2 kardinaler.

17. ÅRHUNDREDES KRISTENDOM

Mesopotamien, Persien, Syrien, Palæstina, Nordafrika og Europa og ved midten af det 8. århundrede var halvdelen af kristenheden kommet under islamisk herredømme. Imidlertid overlevede kristendommen, selv om den blev svækket og reduceret, og den begyndte den langsomme proces at udligne sine tab og overvinde sine besejrere. Skridt for skridt blev de babariske indtrængere omvendt til kristendommen. Først frankerne, så angelsakserne, friserne og andre tyskere. Gotere, lombarder og burgundere indgik i den latinske kristendom på samme måde som de nomadiske nordboere. Ved udgangen af det 11. århundrede vendte kristne korsfarere tilbage til Østen for at „redde" Det hellige Land.

Et professionelt præsteskab

Måske var de mest betydningsfulde ændringer i „den mørke tidsalder" den endelige opsplitning i en vestlig og en østlig kirke samt fremkomsten af et professionelt hierarkisk præsteskab i vesten, der kulminerede i det magtfulde pavedømme.

Den pavelige magt voksede langsomt, men ubønhørligt. På Konstantins tid var biskoppen i Rom blot en af mange biskopper og havde ikke mere autoritet i kirken som helhed end biskopperne i Alexandria, Antiokia eller Konstantinopel. Men i det 13. århundrede erklærede han som pave frækt sin overhøjhed over hele verden og dens riger.

Konstantin og hans umiddelbare efterfølgere havde været overhoveder for kirken, hvorved kirken blev et kejserligt teokrati, som i det østlige rige fortsatte til 1453 e. Kr. Biskopperne i Rom bestred det kejserlige overherredømme og forkyndte deres eget „overherredømme" på det grundlag at Rom

var det „apostolske bispesæde", det centrum som var blevet oprettet af apostlen Peter. I det 5. århundrede begyndte biskopperne i Rom at benytte titlen *pave* (fader) for at fremhæve deres forrang over andre biskopper, en stilling som stærkt blev bekræftet af Leo I „Den store" (440-461 e. Kr.) og udvidet af flere efterfølgende viljefaste paver. Ved midten af det 8. århundrede, da pave Stefan II søgte og fik den frankiske konges beskyttelse, havde pavedøm-

met fuldt ud frigjort sig fra kejserlig overhøjhed og genoptaget sin gang frem mod at opnå magt over hele Europa.

Den middelalderlige kirke blev styret af et indviklet hierarkisk system bestående øverst oppe af paven med ærkebiskopper og biskopper i midten og sognepræster i bunden. Udover deres domsmæssige funktioner forvaltede præsterne de syv sakramenter (dåb, bekræftelse, ægteskab, ordination, bod, alterets sakramente og den sidste olie). Man troede, at disse sakramenter var kanaler gennem hvilke den guddommelige nåde kom til mennesket.

Religiøse ordener

Adskilt fra de kirkelige embedsmænd fandtes en anden gruppe, som sørgede for uddannelse, social omsorg og som opmuntrede til visse asketiske og personlige udtryk for kristen fromhed. Det var munke- og nonneordenerne. Disse menneskers liv blev reguleret af deres orden, og de påtog sig formelle løfter om at leve fattigt, være moralsk rene og lydige.

Det middelalderlige klosterliv havde udviklet sig gennem lang tid, og var begyndt i det 3. århundrede med tidlige eremitter som den hellige Antonius, der tog Kristi påbud til den rige unge mand: „gå hen og sælg, hvad du ejer, og giv det til de fattige" (Matt. 19:21) bogstaveligt. Senere munke levede sammen i klostre under strenge regler, og søgte at leve i verden, men ikke være af verden.

Den religiøse reformator Johan Hus fra Prag blev dømt for kætteri af konciliet i Konstanz og henrettet i 1415.

En anden form for religiøs orden var tiggermunkene, som begyndte at komme frem i det 13. århundrede. Snarere end at afsondre sig i klostre søgte de at viderebringe det kristne budskab gennem undervisning og gode gerninger.

Den første af disse ordener var franciskanerordenen eller minoritterne, som blev grundlagt i Italien af Franz af Assisi (1182-1226). Franz levede selv enkelt og var meget hengiven overfor Gud og tjente uselvisk sine medmennesker. Han var en godhjertet og behagelig mand og han opfordrede andre til at elske Gud og sin næste, til frit at tilgive, og til at afholde sig fra kødets lyster.

Dominikanerordenen eller sortebrødrene blev grundlagt af en spansk præst og student Dominic (Dominic de Guzman, 1170-1221). Denne ordens mission var at prædike for de svage i ånden, at omvende ikke-kristne, og at undervise synderen i omvendelse.

Reaktionen mod præsteskabet

Mange vildfarne sjæle reagerede på Dominics anstrengelser, men andre troede ikke på at kirken besad hverken det sande evangelium eller Guds myndighed. Blandt sådanne religiøse grupper finder vi katarerne („de rene") i det sydlige Frankrig (også kendt som Albigenserne efter byen Albi, der udgjorde deres centrum). Katarerne troede lige

som manikæerne, at den materielle verden var ond og at det kun var det åndelige rige, som var godt. De accepterede Det nye Testamente (som værende fra Gud), men de forkastede Det gamle Testamente (inspireret af Jehova, skaber af den onde verden) sammen med mange andre lærdomme og fortolkninger fra den romersk katolske kirke herunder sakramenterne. De kritiserede skarpt præsternes voksende rigdom og magt. Politik og økonomisk misundelse blev snart en del heraf, indtil et korstog mod dem i fuld omfang blev indledt i 1209.

Valdeserne var en anden bevægelse som også blev fordømt som kættersk. Det var tilhængere af Peter Valdez fra Lyon. Valdeserne spredte sig lige som katarerne over hele Sydfrankrig, Nordspanien, Norditalien og Sydtyskland. De drog omkring i enkelt tøj, to og to uden pung eller taske og underviste alle der ville lytte til deres version af evangeliet. De forbød eder, forkastede messer og bønner for de døde, og de blev snart fordømt og led forfølgelse og død på samme måde som katarerne (som de var uenige med). Disse og andre kætterier i kirken i middelalderen gav ydeligere impulser til fremkomsten af „skolastiske" argumenter for at kunne afvise lærdomsmæssige fejl og mangel på tro. Skolastikken (retning i middelalderen som ville forene kirkens dogmer i et sammenhængende system) udviklede sig sammen med fremkomsten af universiteter og tilvejebragte et bredt filosofisk grundlag for at bekræfte rigtigheden af kirkens dogmer.

Denne indtroduktion af fornuft og logik i den kristne teologi, som skulle tjene som en hjælp snarere end som en fjende af troen, blev en af de store triumfer i middelalderens tankegang. Den største af disse skolastikere var Thomas af Aquino (1225-1274), en dominikanerlærer, hvis *Summa Theologica*, et mesterværk i skolastisk ræsonnement med udstrakt brug af Aristoteles logik, overvandt de tilsyneladende konflikter mellem almindelig tankegang og åbenbaret tankegang, og tilvejebragte de logiske beviser for de kristne lærdomme for tidens mennesker.

Korruption og desillusionering

Men logikken var ikke mere effektiv end sværdet når det drejede sig om at bevare den religiøse enhed, siden kirkens ledelse selv var fuld af fejl og syndede meget. Det var selvfølgelig ikke alle præster som var uværdige. Mange præster og munke var hårdtarbejdende og ærlige, men der var for mange som ikke var det. I det 14. århundrede var korruptionen og misbruget blandt præsterne almindeligt. Forsømmelser, bestikkelse, konkubiner samt dovenskab var almindeligt blandt kirkens folk på alle niveauer. Desværre gjorde paverne kun lidt for at stoppe denne nedbrydende proces. Man havde travlt med at føre „storpolitik" og konkurrerede med

Salg af afladsbreve, som afbildet i denne træskæring, var en skik i kirken, som Martin Luther stærkt kritiserede.

de verdslige herskere. Da pave Bonifacius VIII i 1302 udsendte bullen (edikted) „Unam sanctum", hvor han gentog det pavelige krav på verdensherredømme, gjorde han ikke blot den franske konge vred, men han jog også samtidig andre væk. Som følge deraf blev den romerske pavestol ophævet og ført til Avignon i Frankrig, hvor kongen kunne holde godt øje med den. 70 år senere kom det store skisma — en række rivaliserende paver i Avignon og Rom fordømte og udelukkede hinanden, mens korruptionen og forvirringen stadig spredtes.

I mellemtiden var de fleste ærligt troende blevet forvirret og desillusioneret. Kirken udgjorde en vigtig del af deres liv og lovede den eneste anerkendte vej til deres frelse. Alligevel var den på mange måder en fjern, ja endog en fjendtlig fremmed for dem.

Der var på en meget virkelig måde 3 katolske kirker, og der var kun en af disse 3 kirker som påvirkede folkene på en meningsfyldt måde. Der var en kirke der bestod af det højere hieraki (især biskopper og kardinaler), som konkurrede om indflydelse og prestige i en verden med magt og vold. Så var der en kirke med skolastiskere og munke, hvor lærdomme blev højere værdsat end moral. Endelig var der den tilbedende kirke med 50 millioner medlemmer, hvis kontakt med religionen kom gennem messen og andre sakramenter,

gennem pilgrimsrejser, bønner, rosenkranse, relikvier og forbønner hos jomfru Maria og andre helgener.

Reformer

Under renæssancen (fra ca. 1350-1550) voksede presset for at reformere kirken og begrænse dens misbrug. Det var dog ikke det første ægte forsøg på reform. I det 10. århundrede blev der indledt en genoplivelse af klostervæsenet i klosteret i Cluny nord for Lyon. De clunyacensiske reformer, som fremhævede tjeneste, lydighed og fromhed havde en stor virkning, som blev fornyet 200 år senere af Bernhard af Clairvaux og cistercienserne.

Det er klart, at den protestantiske reformation ikke reformerede kirken, men snarere skabte en splittelse og et brud

Selv pavestolen fornemmede de friske vinde fra refomen under den ukuelige Hildebrand (pave Gregorius VII. 1073-85), men det varede ikke ved. Det skete ofte i de næste 400 år at fromme og velmenende præster forsøgte at fjerne misbruget indenfor deres eget myndighedsområde, men problemerne var ofte for sammenhængende til at man med held kunne angribe dem enkeltvis. Det var nødvendigt med en kirkeomspændende aktion, men den kom ikke.

Mange mennesker vendte sig til mysticisme både for at opnå personlig renselse og for at bidrage til en kirkeomspændende åndeliggørelse. Nogle dannede broderskaber som f. eks. Gudsvenner i Rhinlandet og Brødrene af Fælleslivet i Holland. Fra en af disse grupper kom den stærkest påvirkende andagtsbog i renæssancen: *De imitatione Christi* af Thomas fra Kempen. Nogle af disse mystikere blev gjort til helgener (Skt. Birgitta i Sverige, Skt. Katharina af Siena, Skt. Bernadette af Siena og Skt. Giovanni Capistrano), mens andre blev beskyldt for kætteri. John Wyclif fra Oxford og Johan Hus fra Prag hørte til blandt de sidste.

I de sidste år under det store skisma (1378-1415) samtidig med at det delte pavedømme fortsatte med at degenere, lød der flere og flere røster om at indkalde til et stort kirkemøde. Denne bevægelse voksede indtil den dristigt fastsatte at det øverste styrende råd i kirken ikke var paven, men et koncilium som repræsenterede hele kristendommen.

Konciliet i Konstanz blev således indkaldt i 1414. I løbet af de næste 3 år afsatte dette koncilium alle 3 rivaliserende paver, valgte en ny pave fra sine egne rækker (som kun skulle være leder af navn, men uden myndighed), anklagede, afhørte, fordømte og derpå brutalt dræbte Johan Hus samtidig med at man tøvende nærmede sig den opgave at reformere kirken „i ledelsen og hos medlemmerne".

Alligevel nåede man ikke sine mål. Et nyoprettet pavedømme i renæssancen

genvandt hurtigt sin forrang. Henrettelsen af Hus fik snarere end at standse kætteriet den følge, at Hus' tilhængere gjorde oprør de næste 50 år og lagde meget af det centrale og østlige Europa øde. For konciliet blev spørgsmålet om kirkens reform et dødt punkt. Det var imidlertid ikke et dødt emne for alle der så og blev fornærmet over den voksende korruption. Humanisterne i renæssancen hører til blandt dem, som i højere grad gav lyd. Det var mænd, hvis hengivenhed overfor kirken ikke gik på akkord med deres åbne kritik af kirkens misbrug.

Humanismen var hovedsageligt en videnskabelig og litterær bevægelse, hvis beundring af de klassiske sprog og kultur gjorde den mistænkelig i mange kirkefolks øjne. Humanisterne var kritiske overfor skolastikken på grund af dens manglende relevans, og de modsatte sig kraftigt præsternes umoralske levned. „Hvad er formålet med at der bliver udøst helligt vand over jer, hvis I ikke fjerner den indre forurening i jeres hjerte?" irettesatte Erasmus, den største af humanisterne. „I bestikker de hellige og glæder jer ved at røre ved deres relikvier, men I foragter det bedste som de har efterladt, eksemplet ved et helligt liv."

Sir Thomas More gentog denne følelse i sin *Utopia* og i andre skrivelser. Humanisterne så mere optimistisk på den menneskelige natur og værdighed end teologerne, og de lagde større vægt på de hellige skrifter end på skolastikernes efterfølgende kommentarer. Alligevel ønskede de ikke at skade kirken eller at dele den. De håbede på at forene kirken og styrke den. For at gøre det stod de som talsmænd for studium, bøn og en gennemgribende reformation hos præsterne.

Protestantismen

En af præsterne, en augustinermunk og doktor i teologi, ved navn Martin Luther, bekymrede sig mindre om den overvældende umoralske opførsel (skønt han også fordømte den) end om hvad han kaldte: „den bevidste fortielse af sandhedens verden er dens utroskab."

Det middelalderlige klosterliv havde udviklet sig gennem lang tid, og var begyndt i det tredie århundrede med tidlige eremitter

I et desperat forsøg på at opnå frelse genem den omhyggelige udførelse af gode gerninger, således som kirken foreskrev, konkluderede Luther, at intet menneske kan gøre sig fortjent til frelse, at frelse er en Guds gave, som han frit giver til hvem han vil, og ikke som belønning for gode gerninger, men efter sit guddommelige behag. Gennem denne enkle udtalelse indledte Luther den protestantiske reformation og begyndte den proces, som først ville føre til en splittelse og derpå til et fuldkomment brud i kristendommen. Hvis menneskeheden ikke har brug for gode

gerninger, aflad eller sakramenter til frelse, så kom Luther til den konklusion at hele den hierakiske romerkirke er overflødig og pervers. Ja, han erklærede ikke blot at paven var et bedrageri, men at han endda var anti-Krist! Luther brugte Augustins definition af „arvesynden", som erklærer at alle mennesker er onde, depraverede, fulde af begær og en fjende af Gud, og han underviste i tanken om frelse ved nåde alene (sola gratia), hvorved Gud udvælger nogle, uanset deres gerninger med hensyn til omvendelse, tro og frelse gennem Jesus Kristus. Således reddet fra deres egen ondskab, blev de „sande troende" — Kristi usynlige kirke — de retfærdige gørere af de rette årsager. Lutherdommen spredtes til mange stater i Tyskland og videre til Skandinavien og Østeuropa.

Andre tog hurtigt fat i Bibelen for at forkynde lignede synspunkter. Luther mente at ligegyldigt hvor mange mennesker der læste skrifterne, så ville de alle komme til samme konklusion, hvis de brugte deres sunde fornuft og fulgte deres samvittighed.

Men, desværre, således gik det ikke. Nogle grupper forkastede deres løfter som præster eller munke, andre ødelagde helgenbilleder, mens andre som f. eks. „Zwichau profeterne" forkyndte, at Herrens andet komme var umiddelbart forestående.

I Schweiz fordømte Ulrich Zwingli tiende, præsternes cølibat og standsede messen. I England forkastede Henrik d. 8. paven og erklærede sig selv som „den øverste på jorden over den engelske kirke". Jean Calvin, sagfører og teolog fra Frankrig, førte de protestantiske lærdomme ud i deres yderste logiske konsekvens i sin hovedværk „*Christianae Religionis Institutio*", hvori han dristigt forkyndte de udvalgtes prædestination til frelse og restens prædestination til fordømmelse. I Geneve oprettede han et tæt organiseret teokrati, hvorfra ildfulde præster og lærere førte calvinismen til Frankrig, Nederlandene, England, Skotland, Tyskland, Bøhmen og Polen og tilvejebragte således det største teologiske grundlag for puritanismen, presbyternismen, kongregationalismen og den reformerte tro i Holland, Frankrig og Tyskland.

Udfra det opbrud, som protestantismen medførte, opstod der andre reformgrupper. Nogle af dem blev kaldt anabaptister (gendøbere), fordi de forkastede barnedåbsskikken og i stedet forkyndte dåb ved nedsænkning, efter at man har omvendt sig og som et tegn på sin indtræden i Guds rige. De omtalte normalt sig selv som „brødre" eller „hellige". Eftersom de i hovedsagen kom fra de lavere klasser i samfundet troede de på en fuldstændig adskillelse af stat og kirke (herunder nægtede de at aflægge civile løfter, bære våben eller betale skat). De havde yderliggående trossætninger om verdens ende, og omtales ofte som de radikale reforma-

Luthers åbenhjertige angreb på mange af den katolske kirkes lærdomme opmuntrede ubevidst bønderne til at gøre oprør både mod præsterne og adelen.

torer. Men for det meste var de fredelige og hengivne disciple af Kristus.

De troede på en genoprettelse af den primitive kirke med dens organisation og fællesskab. De havde ingen betalte præster, og troede at enhver sand troende modtog guddommelig hjælp i forståelse med Guds ord, og de forka-

stede den protestantiske lærdom om frelse ved nåde alene, og underviste i stedet i frelse gennem tro og gode gerninger.

Da de var så meget anderledes, og da deres teori om kirke og stat blev anset for farlig for samfundet, blev de frygtet og nådeløst forfulgt af både katolikker og protestanter. De fleste af dem der overlevede, overlevede kun fordi de flygtede østpå, hvor den mindre strenge myndighedsudfoldelse hos herskerne i Mähren og Polen gjorde at de kunne bevare deres enestående identitet og gudsdyrkelse.

Humanisterne så mere optimistisk på den menneskelige natur og værdighed end teologerne

Det er klart, at den protestantiske reformation ikke reformerede kirken, men snarere skabte en splittelse og et brud. Kristendommen var blevet splintret i det 16. århundrede. Hævn, forfølgelse og blodsudgydelse fulgte i kølvandet. Oprigtige katolske reformatorer — mænd som biskop Matteo Giberti og kardinal Gasparo Contarini — kunne ikke forhindre modreformen i at overreagere overfor den protestantiske trussel. Inkvisitionen blev genoplivet i et forgæves forsøg på at fjerne kætteriet.

Selv den nye religiøse orden, jesuitterne, stiftet af Ignatius af Loyola i 1540 for at undervise de unge og omvende de hedenske, blev snart gjort til et instrument til bekæmpelse af protestantismen. Kirkemødet i Trent (som sluttede i 1563) gjorde den religøse opsplitning endnu større, samtidig med at den pavelige liste over forbudte bøger yderligere begrænsede den kristne tankegang. I løbet af få år var protestantismens udbredelse stoppet men med nogle enorme omkostninger.

Alligevel forsatte de nye trosretninger indenfor protestantismen med at vokse. De strenge krav i calvinismen i Nederlandene skabte hurtigt en reaktion der i form af aminianismen, som forsøgte at moderere det hårde ved den ubetingede prædestination og den „uafviselige nåde" med en mere liberal fortolkning af Guds forudviden og menneskets frie vilje.

I Tyskland havde Trediveårskrigen (1618-48) taget en grusom høst. En bevægelse kendt som pietismen uddybede det åndelige liv hos mange lutheranere ved at fremhæve høje moralske standarder samt ved at fremme organiseret barmhjertighedsarbejde og -tjeneste.

I England grundlagde George Fox (1625-91) det bemærkelsesværdige Vennernes Samfund, der blev kendt som kvækerne og som på mange måder lignede de tidligere anabaptister: åndelig åbenbaring, lægpræster, forkastelse af eder, titler og krig. De mente, at de sande kristne kunne kendes på deres frugter — et hengivent, enkelt og åndeligt liv. Mens alle disse bevægelser mødte øjeblikkelig mistillid, vrede

og vold, holdt selv de fanatiske religiøse krige op og i det pluralistiske Europa efter refomationen begyndte religiøs tolerance langsomt at vise sig.

Oplysningstiden

Udviklingen hen mod tolerance blev i det 18. århundrede hjulpet af ånden i oplysningstiden, eller især fremkomsten af rationalismen og den „naturlige religion" (eller deisme). I henhold til deistiske synspunkter eksistererer Gud; han skabte verdenen, som derpå styres af sine egne naturlige love. Gud skal respekteres og lovprises, og mennesker bør omvende sig fra deres synder og gøre godt mod hinanden. Dyd og god opførsel blev fremhævet fremfor teologi. Den berømteste af de franske deister, Voltaire, sagde: Hvor dumt er det ikke at torturere og dræbe hinanden på grund af defineringen af et ord eller på grund af udformningen af en trosbekendelse.

Fornuft og moral var mottoet i oplysningstidens samfund. Alligevel manglede der noget meget væsentligt i forhold til kristendommen i denne rationelle religion: det nære forhold til Gud og Kristi guddommelighed. Kristendom uden miraklerne ved fødslen, opstandelsen og forsoningen er slet ikke kristendom. Den nye humanitarisme kan kun prises — for alt for længe er den blevet ignoreret af fanatiske teologer — men den deistiske forkastelse af teologi var en kritik af selve kristendommen, selv om den tillod større tolerance af de forskellige kristne sekter.

Der opstod, delvis som svar på den deistiske påvirkning, en vidtomspændende evangelisk opvågnen, især i England. Den fremhævede de fundamentale træk i den kristne gudsdyrkelse og især den fornyelse, som kommer som resultat af en fuldstændig forpligtelse overfor Kristus.

Et bemærkelsesværdigt produkt af denne pietisme var et nyt samfund kaldet metodisterne, hvis grundlæggere var John (1703-91) og Charles (1707-77) Wesley. Metodisterne fremhævede „omvendelsen" og iagttagelsen af et kristent liv, herunder tjeneste mod andre. Metodismen bidrog i høj grad til en genoplivning af kristendommen og til aktiv fremmelse af sociale reformer som f. eks. opgivelsen af slavehandel i det britiske imperium i 1807.

Kristendommen kæmpede således i sytten århundreder gennem prøvelser af enhver form, fra forfølgelse til velstand, fra harmoni til uenighed og opløsning, idet man søgte efter svar på både stillede og ustillede spørgsmål. Efterhånden som kristendommens støttere ignorerede eller misforstod Kristi og hans apostles lærdomme slog kristendommen fejl. Når de reagerede positivt overfor glimtene fra det oprindelige lys, hjalp kristendommen i disse århundreder til med at forberede mennesker og nationer til det gengivne evangeliums fylde. ☐

De Lamar Jensen er professor i historie ved Brigham Young Universitetet og er i øjeblikket dekan for æresprogrammet.

